TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 16
5 Mart 1968
100 Kuruş

Biricik Yurtseverce Davranış FAŞİZME KARŞI DURMAKTIR

Emperyalizme belini dayamış, işbirlikçi sermaye ve feodal ağa takımı gerçekte ne demokrasiye inanır, ne de parlamentarizme. Burada demokrasiyi de parlamentarizmi de burjuva anlamıyla kullanıyoruz. Emperyalizmin sömürü alanı olan geri kalmış ülkelerde, işbirlikçi çevreler, burjuva parlamentarizmi denilen kurumu, ancak kendilerini iktidara getirdiği sürece, yani sömürülen emekçi yığınlarını aldatabildikleri sürece savunurlar. Ama yığınlarda bir uyanma, bir bilinçlenme başladı mı, o ana kadar demagojik bir sözcük olarak kullandıkları özgürlüğü, demokrasiyi, rafa kaldırmak ve faşist metodlardan medet ummak onlar için doğal bir davranıştır.

İşbirlikçinin sözlüğünde özgürlük, insanın insanı sömürme özgürlüğüdür; demokrasi de, emperyalizme yardakçılıkta ve yurt içindeki gerici güçlere tavizde, birbiriyle yarışan sermayedar - ağa partilerinin zaman zaman seçimler düzenlemeleri ve sömürü düzenini nöbetleşe sürdürmeleridir.

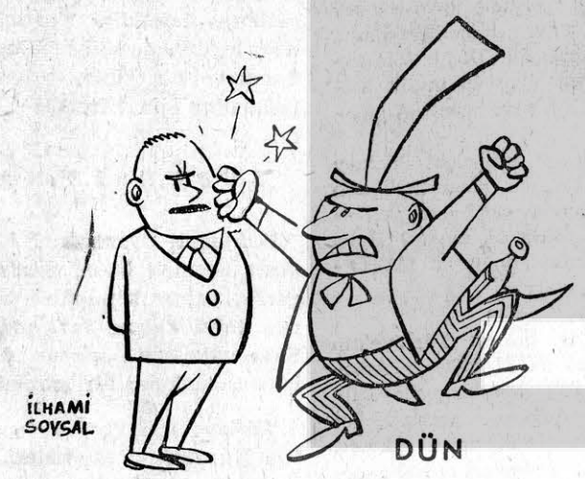

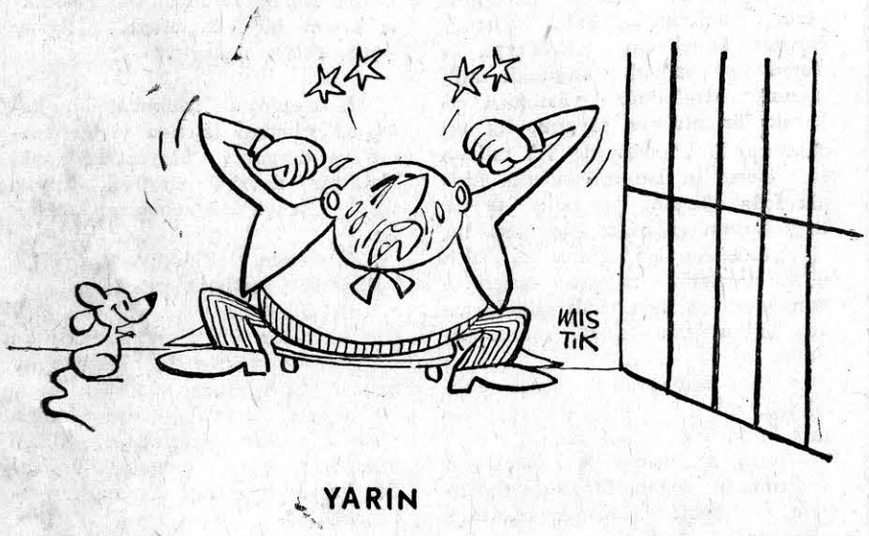

Oysa, burjuva parlamentarizmi, insanlığın ileriye doğru evriminde bir aşamayı temsil eder. Tarihte bu kurum, herşeyden önce, bir ulusun fertlerinin derebey tahakkümünden kurtuluşunu ve özgür vatandaş payesine yükselişini ifade etmiştir. Vatandaş durumuna yükselmiş olan bireyin mes lek ya da siyasî örgütler içinde öteki vatandaşlarla birleşmesi, onun en doğal hakkı sayılmıştır. Elbetteki üretim süresi içinde benzer durumları olan vatandaşların ortak çıkarları olacaktır ve bunlar, eğer gerçekten özgür iseler, sınıf olarak kendi örgütleri için de toplanacaklardır. Burjuva, burjuva örgütünde, küçük burjuva, küçük burjuva örgütünde, emekçi de kendi emek çi örgütünde. Hiç değilse özgür vatandaş, bilinçlendiği ölçüde bu böyle olmuştur. Batı ülkelerinin burjuvazisi, kendi yapısı olan burjuva parlamentarizmini tarih boyunca genellikle böy le anlamış, böyle uygulamıştır. Bu bakımdan batılı burjuva, bizim gibi ülkelerin işbirlikçi burjuvazisine hiç benzemez.

Toplumu teşkil eden sınıf ve zümrelerin tümüne örgütlenme hakkını ta nımayan bir düzen herşey olabilir ama demokrasi olamaz. Burjuva anlamıyla demokrasi olamaz. Kim ben burjuva anlamıyla demokrasiden yanayım diyorsa, çelişkiye düşmemek için, toplumdaki bütün sınıfların kendi örgütleri içinde kendi siyasî kimlikleriyle siyaset alanında yer almalarını olumlu karşılamak zorundadır. Kim burjuva demokrasisi gülünü koklamak istiyorsa, dikenine katlanmayı göze almalıdır. Ve emperyalizmin sömürdüğü geri bırakılmış ülkelerde ekonomiye hük meden işbirlikçi sermaye çevrelerinin bir türlü katlanamadıkları şey de budur.

Türkiye'de iktidarları AP, işbirlikçi sermaye-ağa ortaklığının siyasî örgütü olarak temsil ettiği sınıflar gereği hiçbir zaman içtenlikle burjuva parlamentarizmin yana olmamıştır. Son günlerdeki gelişmeler, AP yi yöneten kadronun, Hamido gibi en kaba sabasından, Çağlayangil gibi en yontul muşuna kadar, bizdeki 141, 142 nci madde gölgesindeki pek sınırlı demokratik özgürlüğe bile tahammülü olmadığını göstermiştir. AP yöneticileri, mirasçıları olmakla övündükleri DP kodamanları gibi, bir dikensiz gül bah çesi yaratma niyetlerini açığa vurmuşlardır. İşbirlikçi çevrelerin siyasî alandaki bu temsilcileri, sözde değilse bile, eylemde Anayasa düzenine karşı çıkmaya, bu düzeni değiştirmeye kararlı gözükmektedirler. Ve tıpkı selefleri DP yöneticileri gibi, bu işe, yani Amerikanın kanadı altında bir Filipin düzeni kurma işine ya da daha kötüsü bir faşist düzen kurma işine ünlü Mc Cartizm silâhından yararlanarak girişmişlerdir. Amerikan emperyalizminin bir numaralı ideolojik ihraç malı olan McCartizm (anti-komünizm) Taylandan, Guetamala'ya kadar, Güney Vietnam'dan, Yunanistana kadar emperyalistlerin ulusları körleştirmek için baş vurdukları bir silâhtır. Bu silâhla toplumdaki bütün milliyetçi güçler, siyasî eğilimi ne olursa olsun, her içten antiemperyalisitn ezilmesi, hiç değilse sindirilmesi sağlanmaktadır.

Meclisteki AP zorbaları saldırılarına sol kanattan başlamışlardır. Son mitingleri baltalamakla görevli AP iktidarının desteklediği faşist zorbalar, küllenmiş eski ırkçı-turancı propagandayı hortlatmışlar ve «Türkistan'da kan kardeşlerimiz öldürülüyor, kan gövdeyi götürüyor!» diye bağırmışlardır.

Türkistan'da kan gövdeyi götürüp götürmediği konusunda bir bilgimiz yoktur. Bu konuda geçenlerde Orta Asya Sovyet Cumhuriyetlerine geziye katılmış olan AP li parlamenterlerimizin daha çok bilgileri olması gerekir. Ama CIA'nın tertiplediği bir faşist darbe ile iktidara getirilen Atina cuntasının adamı Grivas katilinin Kıbrısta Türk kanı akıttığı konusunda kesin bilgilerimiz vardır. Türkiye toprak larını bir uçtan bir uca kaplayan Amerikan üsleri hakkında ve başka konularda kesin bilgilerimiz vardır. Bu gerçekler karşısında her namuslu yurt severe yaraşan bir tutumu benimsemeyip, dikkatleri Orta Asyaya çekme taktiği de herkesçe bilinen eski bir taktiktir.

McCartizm madalyanın bir yüzü ise, madalyanın öteki yüzü irtica kışkırtıcılığıdır. AP yöneticileri son zamanda bu alanda da pervasızca davranmaktadırlar. AP Eğitim Bakanı her ilde imam-hatip okulları açılacağını müjdelerken, Demirel, Abdülhamit'e övgüden başka anlama gelmiyen sözler sarfetmektedir. Ve bunu Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanı, BMM kürsüsünden yapabilmektedir.

Karşı devrimin, faşizmin boynuzu olmaz. Sopası ile, demir çubuğu ile co bu ile ilerici güçlerin karşısına dikilen antikemalist karşı devrimin faşizmin ta kendisidir.

Bu durumda siyasî eğilimi ne olursa olsun, her Türk miliyetçisi için özgür ve demokratik bir Türkiye'den yana her yurtsever için bir tek doğru davranış vardır: Millîci Güç Birliği saflarına katılmak, faşizme karşı durmak!

Eli Sopalı Mitingi İktidar Nasıl Yönetti

ÖZEL TELEVİZYON SERVİSİMİZ BİLDİRİYOR!

Türkiye'de televizyon henüz deneme aşamasındadır ama, televizyon sahibi bir okurumuz 24 şubat günü bu alıcı cihazla çok ilginç bir yerli program izliyebildi ve tesbit edebildiklerini gazetemize iletti:

O cumartesi günü televizyon sahibi okurumuz, saat 14.0'e doğru, herkes gibi Gürsel Meydanına Anayasa savunucusu örgütlerin düzenle dikleri kanunî mitinge gitmeye ha zırlanıyordu. Okurumuz bir ara televizyonun düğmesine basacak oluyor: Ekranda hiçbir görüntü belir miyor ama, işittiği ses onu ilgilendiriyor. Çok ilginç şeyler söylenmektedir televizyonda. O kadar ilginç ki, okurumuz mitinge gitmekten vazgeçiyor ve dinlemeye koyuluyor.

Ses şöyle demektedir: «Beyefendi değnekliler geldiler». Okurumuz «değnekliler» diye adlandırılanların kanuni mitinge saldırtılan eli sopalı faşist güruhu olduğunu ve konuşanın da toplum polisi ekiplerine kumanda eden bir görevli olduğunu anlamakta güçlük çekmiyor. Ve bu görevli ile «Beyefendi» arasında konuşma devam ediyor. Arada bir görevlinin «Vali Beyefendi diye hitabettiği de söze karışmakta, emirler vermektedir. Bir başka «beyefendi» daha vardır. Hitabeden polis görevlisinin ses tonundan validen önemli bir zat olduğu anlaşılan biri (kim ola ki?).

Arada bir o seste âmirane bir eda ile lâfa karışıyor, sorular soruyor, emirler veriyor.

Emir verenler, polis yetkilisinin «değneklilere» fazla müdahale etmemesini imâlı bir dille söylemekte ve yetkilinin emrindeki polis ekiplerini asgari sayıda tutma yolunda çaba göstermektedirler. Toplum polisine kumanda eden görevlinin ise, anlaşılan yakın tarihimizin tecrübelerinden ders aldığından sorumluluktan kaçındığı anlaşılmaktadır. O, kavga edenleri ayırmak için, daha çok sayıda polis istemektedir. Vali bey ve öteki «Beyefendiler» sonunda, yarı gönülle iki ekip daha göndermeye razı oluyorlar.

Gürsel Meydanında mitingi izleyenler, gerçekten de, Anayasacılar toparlanıp faşist zorbaları dövmeye başlayınca, sonradan gelen iki toplum polisi ekibi ile takviye edilen polis kuvvetlerinin kavga edenleri ayırdıklarına tanık olmuşlardır, ve 30-40 kişilik eli sopalı faşist meydana varan bir geniş caddenin ağzında dağıtılmadan, tam kadro ile miting sonuna kadar tutuldu. Polis saldırıya uğrayanlardan 13 kişiyi, saldıranlardan da herhalde yanlışlık olacak) iki kişiyi yakalayıp götürdü.

Demirel hükümeti, demokratik haklarını kullanan ve kanun gereğince izinli miting yapan vatandaşlarla, elde sopa, bıçak ya da demir çubuk kanunsuz izinsiz toplanıp, vatandaşlara saldıran faşist taşlağı zorbalar arasında ayırımı işte böyle yapıyordu.

başyazı

Bindikleri Dalı Kesenler

Emperyalizmin sömürü alanı olan kapitalist düzenin hüküm sürdüğü geri bırakılmış bir ülkede iktidarı elinde tutan güç, feodal kalıntılardan destek bulan işbirlikçi sermayedir. Genel kural budur.

Böyle ülkeler, ya doğrudan doğruya, ipleri emperyalistlerin elinde. Kao Ki tipinde faşist kuklalar tarafından yönetilir ya da, emekçi halkı siyaset dışında tutan bir tertip olan Filipin tipi bir parlamenter düzenle. Bu da genel kuraldır.

Emperyalizm tarafından sömürülen bir ülke olmakla birlikte, Türkiye, ne birinci kurala, ne de ikinci kurala tam anlamıyla uymaz. Türkiye'nin, onu öteki emperyalist tahakkümü altındaki ülkelerden ayırt eden özellikleri var: İlk başarılı Millî Kurtuluş Savaşı, vermiş ülke oluşu gibi; bu tarihî mirasın sonucu olarak bize köklü bir millîci geleneğin varlığı ve millîci güçlerin dengede önemli bir ağırlığı temsil etmesi gibi.

Bugün Türkiye'de işbirlikçi çevreler ve bu çevrelerin siyaset alanında başlıca temsilcisi olan AP parlâmentoda çoğunluğu sağlamışlar ve iktidarı ele geçirmişlerdir. Bu durum 27 Mayısı izleyen dönemde, tarihî gelişmemizi etkileme durumunda olan Kemalist güçlerin vahim hataları sonucudur. Ama Türkiye'de güçler dengesi öyledir ki, AP iktidarı Türkiye'yi keyfine göre yönetememektedir. Sözünü ettiğimiz millîci güçler, AP. nin ayağına köstektir. Ve AP yöneticileri bu güçleri hesaba katmak zorundadırlar. Aşırı bir çıkışın kendilerini hiç de özlenmeyen sonuçlara sürükleyeceğini bilmektedirler. AP iktidarı, Antikemalist karşı devrim hareketini ceste ceste yürütmek zorunluluğunu duymaktadır. Bu iktidar ilk önce millîli güçlerin en sol kanadına vurmakla işe başlamıştır. İlerici basın ve yayın üzerindeki baskı, daha da arttırılacaktır. TİP parlamento dışına itilecektir. Sonra sıra milli Birlikçileri, CHP yi ve bütün milliyetçi güçleri siyaset dışına itmeye gelecektir. Ancak Amerikacı Güven Partisi tipinde işbirlikçi bir muhalefete izin verilecek ve Türkiye tam bir Amerikan peyki durumuna düşürülecektir. Ancak mutlak bir zorunluluk duyulduğu takdirde, açık faşist diktaya baş vurulacaktır.

İşbirlikçilerin hesabı budur. Ve «Anayasa Sosyalizme Kapalıdır» iddialarının altında yatan bu hesaptır.

AP 1961 Anayasasına «Hayır» diyen partidir. «Hayırda hayır vardır» sloganı onun sloganıdır. Bu anayasayı ortadan kaldırmak ve 27 Mayısın bütün izlerini silmek, AP yöneticilerinin asıl amacıdır. Ve AP çevrelerinde bu amaç zaman zaman açıkça ifade edilmektedir. Ama AP nin belli başlı sözcüleri, gerici güçlerin 1961 anayasasını ortadan kaldırmaya güçlerinin yetmediğini bilmektedirler. AynıAynı amaca şimdilik oylamada reddettikleri Anayasayı, işbirlikçilerin çıkarlarına uygun biçimde yorumlayarak varmak çabasındadırlar.

«Anayasa Sosyalizme Kapalıdır» derken kastettikleri şey, sosyalist fikirler ileri sürmenin, sosyalist eylemde bulunmanın kanuna aykırı olduğu ve böylelerinin kanunları çiğnedikleri ve kanunları çiğneyenleirn uğramaları gereken muameleye tâbi tutulmaları gerektiğidir. Sosyalistlerin yerinin hapishaneler olduğunu söylemek istemektedirler.

AP yöneticileri, sadece yorumla da yetinmiyorlar. Gerici eylemlerini fikir tartışması alanında bırakmıyorlar, vardıkları hükmü meclis içindeki kaldırım kabadayılarını Çetin Altan gibi emekçi halkın dâvasının savunucularına saldırtarak, meclis dışındaki eli sopalı faşist terör gruplarını polis himayesinde ilericilerin üzerine sürerek, uygulama yolunu tutuyorlar.

Anayasanın yorumcusu geçinen Demirel, gerçekte Anayasanın sağladığı vatandaş güvenlik hak ve özgürlüklerini ayak altında çiğnemektedir.

AP yöneticileri ve danışmanları, ateşle oynadıklarını bilmelidirler. nun çiğneyicisi kesilmeleri, bindiği dalı kesen adamın durumuna pek benzemektedir.

Türk SOLU

Türk Soluna

ABONE OLUNUZ

ABONE BULUNUZ

YILLIK ABONE TUTARI: 20 LİRADIR.
Yeni Abone Adresi ve İdare Yeri:
Babıâli Cad. No: 31 İstanbul. Tel: 27 39 61

Olaylar - Olaylar

2. Uyanış Mitingi

25 Şubat Pazar sabahı İstanbul'un iki semti oldukça hareketli anlar yaşadı. Taksim meydanı II. Uyanış Mitinginin hazırlıkları içindeydi. Bir gün önce Ankara'daki faşist saldırı, mitingçileri tedbirli davranmağa yöneltmiş ve miting saatinden hayli önce hazırlıklar başlamıştı. Aynı anlarda Cağaloğlu'nda Milliyetçi (!) gençliğin karargâhı haline gelmiş olan M. T.T.B. binası heyecanlı ve hareketliydi. Faşist saldırılarda adı sık sık duyulan ve silâh çekmesiyle meşhur Nurettin İspir adındaki genç binaya gelen gaza arkadaşlarını karşılıyor, önemlerine göre olsa gerek kiminin elini sıkıyor, kimini de sarılıp kucaklıyordu. Bu minval üzerine geçen saatler M.T.T.B. binasını kalabalıklaştırmıştı. Milliyetçi gençler «Komünist avına» hazırlanıyorlardı! Saat 13.30 sularında karargâh boşaldı. Milliyetçi gençler guruplar halinde yola koyuldular. Hedef: Taksim'di.

Bu arada II. Uyanış Mitingi, Taksim Meydanını dolduran 10.000 nin üstündeki kalabalık dinleyici kitlesiyle başladı.

Taksim gezisine çıkan merdivenler, ellerinde sopası kalın pankartlar taşıyan militanlarla çevrilmişti. Mikrofon bir gün önceki Ankara olayları gözönüne alınarak iyi korunuyordu.

M.T.T.B. den gelenler bu durumu görünce duraladılar. Oysa «Ankara'daki gibi Nazım Hikmet'in torunlarını ezeceklerini» ummuşlardı. Hattâ bu konuda öylesine iyimserdiler ki geri plândaki tertipcilerin düdüğünü öttüren Hergün adlı akşam gazetesi, daha miting başlamadan «Taksim'de kanlı olaylar — 100 yaralı var» gibi manşetler atmıştı. Bugün adındaki şeriatçı gazetenin Pazar günkü manşeti ise «Ankara'da komünistler dövüldü sıra İstanbul'da» idi. Henüz ortada bir şey yokken gazetelerin manşetleri özellikle Hergün'ünki mitingi teşkil edenleri hem güldürmüş hem de düşündürmüştü.

«Acaba bu sefer saldırıya ne ile geçecekler? demir sopayla mı, bıçakla mı, tabancayla mı, yoksa Molotof kokteylleriyle mi?»

Fakat bunlardan hiç birisi olmadı. Kahraman milliyetçiler onbinlerin karşısında açıkça saldırıya geçememişler, ancak tahrike yeltenmişlerdir. Elinde, üzeri dolmakalemle alelacele yazıldığı anlaşılan «Nazım Hikmet'in torunlarını ezeceğiz» ibareli pankartla bir «fedai» kalabalığı yararak meydanı bir uçtan bir uca katetti ve ta mikrofonu çevreleyen birinci kordonun dibine kadar geldi durdu. Etrafında 2 sinin 1. şube memuru olduğu söylenen 6 kişi vardı ve fedaiyi koruyorlardı. Durumdaki acaipliği sezen miting yöneticileri etrafta tertibat aldığı söylenen polis yetkililerine giderek olaya müdahale edilmesini, açıkça tahrik edildiklerini, doğacak kötü sonuçlardan sorumlu olmıyacaklarını söylediler.

Polis yetkilisinin verdiği cevap «Siz kendi tertibatınızı alın biz yardımcı oluruz» oldu. Anlaşılan polis yetkilisi gerekli tertibatı almakta asıl görevlinin kendisi olduğunu unutmuştu. Ya da başka bir hesap vardı bu işte. «Başka hesabın» ne olabileceğini düşünenler şu konuya varmışlardı: «Milliyetçi (!) gençler» İstanbul'da oldukça büyük bir kayaya çarpmışlardı, ve mitingi sabote edebilmek için polisin yardımına ihtiyaçları vardı. Gönderdikleri fedai hırpalanırsa polis olaya müdahale edecek ve miting polisin bu meşru müdahalesiyle dağıtılabilecekti. Ama olmadı. Sonunda «Milliyetçi gençler» 40 — 50 kişilik guruplarıyla sıkı polis muhafazası altında bir süre «Kahrolsun» diye bağırdılar ve gittiler.

Milli Savunma Stratejimiz

★ CHP. stratejik nükleer silâhlar Türkiye'den çıkarılmalıdır. NATO'dan çıkmadan,

★ TİP: Türkiye, Amerika'nın dünya çapındaki nükleer stratejisi dışında kalmalıdır. NATO'dan çıkalım.

★ GP : NATO'dan çıkarsak Doğu bloku bizi kapar. (!)

★ AP : NATO'dan çıkmıyacağız.

Geçen hafta B. M. M. inde, milli savunma bütçesi görüşülürken, CHP. adına konuşan F. Güley, partisinin NATO ile ilgili görüşlerini daha ayrıntılı bir şekilde açıkladı.

«NATO savunma stratejisinde son yapılan değişikliklerle nükleer silâhlarla topyekûn mukabele prensibi yerine, elâstiki mukabele prensibinin kabul edilmesi, Amerika ve Rusya'nın yararına, fakat her iki bloka mensup devletlerin, özellikle Rusya hududunda bulunan kanat devletlerin zararına olmuştur. Amerika'nın NATO devletlerine kabul ettirmeye muvaffak olduğu bu önemli değişiklikle atom gücüne sahip iki büyük devletin toprakları, nükleer savaş dışına çıkarılmış, iki bloka mensup herhangi iki devlet arasında patlak verecek bir halin, taktik atom silâhları ve diğer silâhlarla yapılması cihetine gidilmiştir. Bu, Sovyetlere daha geniş mahalli nükleer silâh kullanmak serbestliği kazandıracaktır.

Bu tehlikeyi görerek Türkiye, NATO içindeki yerleşme statüsünde değişiklik yapmalı. Toprakları üzerinde bulunan stratejik nükleer silâhlardan ve bu silâhların bulunduğu üslerden arınmalıdır. NATO'dan isteyeceğimiz bir husus da, Türkiye'deki taktik nükleer silâhları keşif üslerini, kendi inisiyatifimizle kullanabilme hakkıdır.

Bundan başka, deniz kuvvetlerimize sorumluluğu verilmiş olan Kuzey Doğu Akdeniz Saha Komutanlığının, Ege Denizinin yarısı ile Doğu Akdenizin Kıbrısı da içine alan 40 millik kısmını kapsayacak şekilde genişletilmesini istemeliyiz.

Bundan başka, İzmirdeki Güney Doğu NATO Karargâhı Komutanlığının bir Türk komutanına verilmesi gerekmektedir. Ya da Türk Kara ve Hava Kuvvetleri doğrudan doğruya NATO'ya bağlanmalıdır.»

„„

TİP sözcüsü B. Boran; Türkiye'nin savunma politikasında NATO ve Amerikan üslerinin 1952 den bu yana, büyük etkide bulunduğunu açıkladıktan sonra, Türkiyenin NATO'dan çıkması zorunluluğunu şu sebeplere bağlamıştır:

1) NATO'ya girmek, savunma gücümüzü artırmamış; zayıflatmıştır. 2) NATO, Türkiyenin geleceğini tehlikeye atmıştır. 3) Türkiye, NATO'nun dışında kaldığı takdirde; milli menfaatlerine uygun bir savunma politikası izleyebilir.

Nato'ya Hayır

T.İ.P. İzmir il örgütü NATO dan çıkış kampanyasını bir bildiriyle başlatmış bulunmaktadır. İzmir'in bütün semtlerinde ve ilçelerinde dağıtılan bildiride özetle şöyle denilmektedir.

NATO'YA HAYIR

Köylü kardeş şehirli yurttaş,
Hangi partiden olursan ol,

Yurdunun bağımsızlığını, halkının mutluluğunu her şeyden üstün tutan kardeşlerimiz, sözümüz sizleredir!

Milletçe hiç istenmeden, 1. ci Cihan Savaşı uçurumuna itildik. Milyonlarca askerimiz yedi düşmanın kurşunuyla, süngüsüyle bombasıyla can verdi. Milyonlarca çocuk öksüz, milyonlarla gelin dul kaldı. Yurdumuz viraneye döndü. Elimizde son kalan toprakları bile çok gördü bize batının emperyalistleri.. Hâlâ belimizi doğrultamadık.

Bugün yine böyle, hiç istemeden hiç bilmeden, yeni bir harbin uçurumuna itilmemizi ister misin?

Yurdumuzdan kalkan yabancı uçakların, komşu ülkeler üstünde uçarak, komşularımızı bize karşı kışkırtmalarına razı mısın?

35.000.000 metrekare yurt toprağının yabancı orduların elinde kalmasını kabul eder misin?

Amerika ile Rusya kapışırsa, yurdumuz üstüne atom bombaları yağmasını, bir kaç saat içinde 7 milyon Türkün ölmesini ister misin?

Ordumuzun donatılmasında Amerika'ya el açmamıza, Ordularımızın Amerikan kumandasına bağlanmasına, yabancılara çıkar sağlayan kanunların, Amerikalı uzmanlar tarafından hazırlanmasına, bütün askerî sırlarımızın Amerikan kurmayınca öğrenilmesine göz yumar mısın?

İçteki görüş ayrılıklarının Amerikan askerlerinin müdahalesiyle yok edilmesi ihtimalini, yurttaşların birbirine kırdırılması ihtimalini, aziz yurdumuzun bir Vietnam haline gelmesi ihtimalini için titremeden kabul eder misin?

Ş Ü P H E S İ Z H A Y I R...

Hükûmeti uyarmak, NATO'dan çıkmayı istemek bizim görevimizdir. Bu görev, yalnız kendimize karşı bir görev değil, Cihan Savaşında, Kurtuluş Savaşında can veren yiğitlerimizin hâtırasına karşı bir görevdir.

Türkiye İşçi Partiis, İzmir İl Yönetim Kurulu olarak, sizleri, İktidarı uyarmaya, NATO'dan, bu emperyalist harp makinesinden çıkmak için Anayasanın elverdiği yollardan iktidarı zorlamaya çağırıyoruz.

Yurtseverler, gür seslerinizle Haykırınız:

NATO'YA HAYIR.

Haydar

★ TUNCKANAT, TÖS KONGRESİNDE AÇIKLADI :

Nükleer Savaşta 2 dakikada 7,5 Milyon Türk Ölür

Türkiye Öğretmen Sendikaları Federasyonunun Konya şubesinde verdiği konferansta; Tabii Senatör Haydar Tunçkanat, «NATO'ya ve Amerika'ya bağımlı bugünkü milli savunma stratejimiz yüzünden çıkacak bir nükleer savaşın, ilk iki dakikasında Türkiyede 7,5 milyon kişi ölecektir. Bu milyonlarca kişinin feda edilmesi ise, milli değil; başkalarının çıkarları için olacaktır.

«İktisaden NATO'nun en fakir ülkesi olmamıza rağmen, Amerikadan sonra en azla silâh altında asker bulunduran devlet durumundayız.

Kara ordularımız yarıya indirilmeli, deniz ve hava kuvvetlerimiz takviye olunmalıdır.

Kara Ordusunda Yapacağımız indirmeden doğan tasarruf, dışarıdan alacağımız yardımlardan fazla olacaktır.» demiştir.»

Tabii Senatör ve dergimiz baş yazarı Suphi Karaman da, gelecekte tekrar bir «Bağımsızlık Savaşı Verilecektir» demiştir.

Konferansın sonunda, bir konuşma yapması istenen tabii Senatör ve dergimiz başyazarı Suphi Karaman, devrim stratejisi üstüne ilgiyle izlenen bir konuşma yapmıştır.

Karaman, Türkiyenin içinde bulunduğu şartların genel panoramasını çizdikten sonra; devrimci güç birliğinin önemini blirtmiş ve «gelecekte tekrar bir Bağımsızlık Savaşı verilecektir» demiştir.

İlgiyle izlenen konuşmalardan sonra, Konyalı öğretmenlerle Tabii Senatörler, günün sorunları üzerinde, karşılıklı sohbet toplantısı yapmışlardır.

VİETNAM

Johnson - Westmoreland Ortaklığı Şaşkınlık İçinde

Vieetnam'daki ABD emperyalistleri ve uydu güçleri yenilgiden yenilgiye uğrarken, Amerikan kamu oyu büyük bir şaşkınlık içinde hâlg toparlanamamıştır. Amerika'nın Vietnam'da zaerinin söz konusu olamıyacağı birçok yetkililer tarafından anlaşılmıştır. Amerikan basını Pentagon ve Jonhson'u şiddetle eleştirmektedir. Bu eleştirilerin en keskini Robert Kennedy'den gelmiştir. Öteki sütunlarımıza aldıvımız konuşma Johnson yönetimini halka yalan söylemekle suçlamaktadır Geçen haftalarda Vietnam'a bir gezi yapan Edward Kennedy de kardeşi gibi Johnson'u suçlamış, Vietnamdaki kukla hükümetin desteklenmemesini istemiştir. 29 katolik, protestan ve musevi rahip 420 sayalık bir kitap yayınlayarak Vietnam savaşındaki Amerikan cinayetlerini kınamışlardır. 1000 kadar yerli yabancı basından seçmeler yapılarak hazırlanan kitabın adı, «ABD'nin Savaş Cinayeti»'dir. New York'da ikibin din adamı sessiz bir yürüyüş düzenlemiştir. Dünya kamu oyunda saldırganlığı ispatlanan Amerikan emperyalistleri, Vietnam'daki kayıpları da Amerikan halkından gizlemektedir. Amerikan istihbarat kaynaklarının verdiği rakamların yanlışlığını TİME dergisi bile kabul etmek zorunda kalmıştır. Milli Kurtuluş Cepjhesinin verdiği rakamlar Amerikan ve kukla ordularının verdiği kayıplar çok büyüktür. Bu kaynaklara göre Saygon saldırısında düşman kayıpları 50 bin civarındadır. Bunun 10 bini Amerikan askeridir. Ayrıca bu süre içinde 1500 uçak ve helikopter, 4000 askeri araç ve 50 harp gemisi tahrip edilmiştir. Yine bu süre içinde Amerikan bombardımanı sonucu evi yıkılan, açıkta kalan G. Vietnamlı sayısı dört milyonu aşkındır. Hâlen Amerikan uçakları bütün Güney Vietnam şehir, kasaba ve köylerini bombalamaktadır.

Nguyen an Thieu ve Kao Ky kukla hükümetinin Vietnam halkı ve kukla ordusu tarafından en ufak bir destek görmediği Amerikan yetkililerinin ağzıyla ifade edilmektedir. Son savaşlarda kukla hükümetin birçok birliği karşı taraa geçmiştir. Askerler kitle halinde başlarındaki subaylarıyla birlikte Kurtuluş Ordusu saflarına katılmaktadır. General Westmoreland bile Vietnam'a 14. ziyaretini yapan Genel Kurmay Başkanı Wheeler'e, Vietnamlı mütteik Güney Vietnam askerlerinin savaşa katılmadıklarını açıklamıştır. Bu savaşın ancak Amerikan askerleriyle kazanılabileceğini, ietnamlı askerlere asla güvenilemiyeceğini belirten General Westmoreland, kısa zamanda 200 bin Amerikan askerinin daha gönderilmesini istemiştir. Wheeler, Washingtin'a döner dönmez Johnson'la görüşmüş ve hemen 48 bin asker daha apar topar Vietnam'a yollanmıştır. Ancak Amerikan Senatosundan şiddetli muhaleetle karşılaşan Johnson, Westmoreland'ı kayıtsız şartsız desteklemek azmindedir. Yeni bir sansürle Vietnam haberlerini kamu oyundan gizlemeğe çalışan Westmoreland, Vietnam'da doğruya yaklaşık haber veren gazeteci ve ajans muhabirlerini sınır dışı etmektedir. Pentagon'un bazı generalleri bile halen Amerikan ordusunun iç güvenliği sağlayacak güçte olmadığını, bu yüzden ya yeni bir kanunla seferberlik yapılmasını, ya da askerlik süresinin uzatılmasını bngbrmüşlerdir. Yaklaşan seçimlere kadar ietnam'da durumu odaha azla asker gbndererek idare etmek niyetinde olan Johnson'dan, senatbr Fullbright ve Wayne Mors tarafından daha ne kadar Amerikalı kanının dbküleceğini sormaktadırlar.

Washington'da Westmoreland'ın tek destekçisi Johnson'dur. 1965'de Vietnam'daki Amerikan ordusunun sayısını 23.500'den 525.000'e yükselten Westmoreland olmuştur. Dört yıldır westmoreland, her demecinde Vietnam savaşına yakın zamanda büyük zaferle son vereceğini söylemiştir. 1969 yılına kadar, Vietnam'dan Amerikan ordusunun büyük kısmının geri gönderileceğini söylemiştir. Her demecinde bir yenilgi gizlemeye çalışan Westmoreland, şimdi de bir milyon asker istemektedir. Vietna'a. Karargâhından zor kaçan general Amerika'ya büyük bir kumandan edasıyla dönme umudunu kaybetmiştir. Kamu oyu, generali, gerçekleri Amerikan halkından gizlemekle suçlamaktadır. Gerçekten de Westmoreland, Amerikan kamu oyunu aldatmaktadır. Giap karşısında prestiji iyice sarsılan westmoreland, Khe Sanh'da çok zor duruma düşmüştür. Burda büyük ateş gücüne güvenen Amerikan kumandanı ne yapacağını şaşırmış durumdadır. Hâlen çepeçevre sarılan Amerikan birlikleri, ancak havadan yardım görebilmektedir. Şimdiye kadar yapılan hava saldırılarında binlerce ton bomba kullanıldığı halde, en uak bir irtibat sağlamak mümkün olmamıştır. Hâlen 5900 uçak ve helikopter bu bölgeyi havadan kontrol altına alma çabası içindedir. Her hafta Amerikan uçak kaybı yüzlerin üstündedir. Birçok askeri çevreler Westmoreland'ı Khe Sanh'da büyük bir yenilginin beklediğini ifade etmektedirler. Giap, 1954 yılında Dien Bien Phu'da Fransızlara son darbeyi vurduğu gibi, burda da Amerikan emperyalistlerine son darbeyi vuracağını ileri sürmüşlerdir. Hindi Çinde savaşmış Fransız Generali André Beaufre «Savaş şartları Kuzey Vietnam lehindedir. Savaş yeri ve zamanı bu sefer de onlar tarafından seçilmiştir» diyerek Amerikan emperyalistlerine hiç şans tanımamaktadır. Öte yandan birçok Aberikan generali de aynı fikirdedir. Kimi ise burda savaş kazanılsa bile, Amerikan zaferi imkânsız görülmektedir.

Amerikan emperyalizminin bütün vahşetine rağmen, Vietnam halkı uzun bir gerilla savaşına hazır durumdadır. Bu kararlılık Milli Kurtuluş Cephesi tarafından defalarca tekrarlanmıştır.

Robert Kennedy Konuştu:

Vietnam Savaşı Bir an önce Sona Erdirilmelidir

«Bugüne kadar kendimizden bile sakladığımız gerçekleri Kuzey Vietnam Güneye hücum ederek ve bizleri zor durumda bırakarak ortaya koydu. Artık savaşa yeni bir açıdan bakmak zamanı gelmiştir. (Vietnam realitesini olduğu gibi kabul etmek, ümit ve hayal dolu yanlış rüyalarımızdan uyanmak zorundayız.)

İlk önc Vietnam'da bugünedek başarıdan başarıya koştuğumuz şeklindeki budalaca düşü bir kenara atmalıyız. (Hele şu son haftalar içinde en ufak bir başarı kazanmadığımız apaçık meydandadır.) buna karşılık Vietkong yarım milyon Amerikalı ve yediyüzbin müttefikin karşısında büyük bir zafer kazandı. Ve bizleri yıkıp götürdü. Halbuki bizde en modern araçlar, en modern araçlar, en gerekli ihtiyaç maddeleri (ve hattâ olmaması barış için daha hayırlı olan silâhlar dahi vardı. Bunlara rağmen bizler kabul etmesek de bu savaşı kaybettik.) Tıpkı Washington zamanında İngiliz'lerin bütün iyi şartlarına rağmen Amerika'lılara yenilmeleri gibi.

Bizler savaşın gerçek gücünü bilmiyoruz veya anlamak istemiyoruz. Yaptığımız iş Güney Vietnamı halkını karşımıza alarak onları kendi istediğimiz şekilde idare etmek ve bu normal olarak kötü sonuçlar doğurur. Güney Vietnam aslında kendisi için değil bizler için çarpışıyor. Gerçek halk ise Vigil. Asyada son haftalar içinde aletkong'a açık ya da gizli ama en başarılı şekilde yardım ediyor. Ve bizim gözlerimiz hâlâ Güney Vietnam'da istenmediğimizi görüp anlıyamıyor. Aslında sadece isim olarak bir müttefikimiz var ve Vietkong'u düşmanı yok denecek kadar az. Biz destekliyeni olmayan bir hükümeti destekliyoruz.

Biz Güney Vietnam halkına yardım ettiğimizi, onlar için çarpıştığımızı hele barış için binlerce genç Amerika'lının kanını akıttığınızı reklâm edip duruyoruz. Halbuki bu şartlar altında bizim koruduğumuzu ilân ettiğimiz Güney Vietnam'lılar zararlı çıkıyor. Bugüne kadar iki milyondan fazlasının evi barkı dağıldı ve mülteci olarak sürünüp gidiyorlar. Savaşın görünüşü ne olursa olsun Vietnam toprakları Nazi Almanya'sının yaptıklarından daha çok ve daha acı bir şekilde binlerce defa bombalandı, felâketlere sürüklendi. Bizim desteklediğimiz zavallılar savaşı kaybettiler. Halk orada ne bir Amerikan idaresi ne de bir askerî idare istemiyor. Kendi halinde, kendi topraklarında kendisi tarafından idare edilmek istiyor. Ve bu yüzden de Vietkong savaşçılarına yardım ediyor.

Biz Asya Kıt'asında bir destek olarak bulunmalıyız. Fakat kendimizi idare etmekten aciz olan bizlerin başkalarının ülkesini idare etmeğe kalkmamız büyük ve saçma bir hayalden başka bir şey dedığımız derslere bakılırsa o büyük kıt'anın mert insanları arasında de ğil bir başka ülkeyi, kendi savaş gemimizi dahi koruyacak durumda değiliz.

Artık Vietnam'daki savaşı politik yollardan bitirmenin zamanı gelmiş, hattâ geçmektedir. Politikamızda en kısa zamanda bir değişiklik yapıp Hanoi'nin karşısında yumuşamassak halimiz haraptır. Son haftalarda meydana gelen olayları bir trajedi değil, bir ders olarak kabul etmemiz gerekiyor. Bir kere şunu bilmeliyiz ki bütün düşündüklerimizin zıddına zafer öyle köşenin ucunda değildir. Hattâ çok uzaklardadır. Ve binlerce masum kanı akıtılmadıkça zafer hiç bir zaman Amerikalıların olma yacaktır. Bu öyle bir savaş ki, Vietkong'ların dediği son Vietnamlı ölene dek devam edecektir. Ne atom bombaları ne de diğer ağır silâhlar bu savaşı bitiremez. Savaşı komünistlerin idare ettiğini bir yana bırakıp özgürlüğünü isteyen insanlar ile savaştığımızı ve kendi topraklarını kurtarmak isteyenlerin karşısında olduğumuzu unutma malıyız.

Artık kendi halkımıza bu savaşın gerçeklerini anlatmak zamanı gelmiştir. Gerçekler acı ve korkunç olsa da gölgelendikçe büyümekte ve kendimize daha büyük sıkıntılar vadetmektedir. Gerçek acı ve yaralayıcıdır. Fakat bizim üzerimizi kaplamış olan hayal bulutlarından daha doğru ve gerçektir.

Oy Avcılığı Değil Güldürü

Meclisteki bütçe görüşmelerinde, İmar - İskân Bakanı ile Bayındırlık Bakanı, özellikle meslekdaşlarını tebes süm ettiren konuşmalar yaptılar.

İmar - İskân Bakanı Haldun Menteşeoğlu, isteyen her vatandaşın 100 lira taksitle ev sahibi olabileceğini açıkladı. Arsa, proje ve kredi yardımı için maddeler halinde verdiği bilgileri belirtmeye dahi lüzum yok. Çünkü Bakanlık bütçesinde, değil gecekonduda yaşıyan milyonlarca emekçiye konut kredisi ayırmak, birkaç bin orta halli vatandaşa bile açacak bir konut kredisi fonu bulunmamaktadır.

Arsa spekülâsyonunu kısmen de olsa bertaraf edecek bir arsa stoku politikası olmadan, halkın hizmetine koşacağını ilân etmek, oy avcılığının en kalitesiz görünüşlerinden biridir. Bakan bu konuşmasını Mecliste yaparken, İstanbulda Osmaniyede, Bakanlığın inşa ettiği «sosyal meskenler» de dairelerini 200 — 300 liradan kiraya verip bitişiğine yine gecekondusunu yapmak zorunda kalmış halk, jandarma ile karşı karşıya idi.

Gecekondusu yıkılan insanlar, yine gecekondusunu yapacaktır, yapmak zorundadır. Bakan, Meclis kürsüsünde konuşsun dursun...

Bu yıl sonuna kadar, bütün gecekondulara su ve elektrik götüreceğini iddia eden iyimser Bakana mı inanmalı, yoksa birkaç gün sonra, Ankara ve İstanbuldaki bütün gecekondulara 1970 yılına kadar su verileceğini vaadeden Başbakana mı?

ARSA SPEKÜLÂSYONU NASIL ÖNLENİR ?

Geçen sayılarımızda, iç yüzünü açıkladığımız Boğaz asma köprüsüne Bayındırlık Bakanı Orhan Alp, Türkiye Köprüsü adını takmıştır.

Kartpostallarla seçim propagandasında kullanılmaya hazırlanan ünlü eseri savunurken, sayın Bakan, mevkinin ve mesleğinin ciddiyetine yakışmayan konuşmalar yaptı.

Köprünün ayakları Ortaköy - Beylerbeyi doğrultusunda olacaktır ya, bu çevredeki arsa sekülâsyonunu önlemek için, bulduğu dâhiyane çareyi açıklıyor; Orhan Alp:

«Herhangi bir spekülâsyona meydan vermemek için, bunun kat'i yerini açıklamak niyetinde değiliz. Kaldı ki, duyacağımız en ufak bir spekülâsyon faaliyeti karşısında, köprü ayaklarının yerini değiştirmekten çekinmiyeceğiz. Görevimiz, vatandaşa hizmet etmektir. Onu havadan zengin etmek değildir.»

Oysa, çare yolu ve Boğaz köprüsü projesini, ünlü Morrison - Knudsen Firması, temsilcisi Demirel yoluyla AP. iktidarına kabul ettirdiğinden beri, güzergâhtaki arsalar spekülâtörler tarafından kapışılmıştır.

Arsa spekülâsyonunu önlemek için, Bakanın köprü ayaklarının yerini durmadan değiştirmek zorunda kalacağını sanıyoruz (!)

Bütçe görüşmelerinde, CHP. grubu adına konuşan M. Cizreli; İstanbul köprüsünün bir gezinti köprüsü olacağını açıklamış; TİP grubu adına, Şaban Erik; asmaköprüde Morrison firmasının rolünden söz açmıştı.

Bakanın «Morrison irmasından bah sedildi; söylenen hususların hiçbiri vârit değildir» demesi, boş bir gayrettir. Geçen sayılarımızda Boğaz köprüsü ihalesinin Morrison Şirketinin bir çelik köprüler tuzağı olduğunu delilleriyle açıklamış ve bunun, yaratacağı sonuçlarla milyarları aşan bir yatırım kaçakçılığına ve maddi zararla ölçülemiyecek olumsuz bir şehircilik keşmekeşine sebep olunacağını ispatlamıştık.

Amerikan Morrison - Knudsen Şirketi; De Leuw and Cather mühendislik irmasına ara ödiyerek istediği statü yaptırmış ve 1963 yılında şirketin Türkiye temsilcisi Süleyman Demirel, bu konu ile yakından ilgilenmiştir.

Hattâ bu iş için kendisinin ünlü Lizbon asma köprüsünü incelemek üzere Portekize gittiği bilinmektedir.. Asma köprünün AP. programına alınması, 2. Beş Yıllık Plâna sokuşturulması, aylardan beri de bütçe görüşmelerine konu olması, bu hazırlıkların sonucudur.

Türk kamu oyunda ipliği pazara çıkmış MORRİSON adının gizlenmeye çalışılması olağandır, akat mümkün değildir.

Aslında, önceleri de belirttiğimiz gibi, Boğaziçi köprüsü DP. nin mirasıdır. Menderes'in «Nafia Vekili» Tevfik İleri; 1960 şubatında, Amerikan firmalarına yaptırılan araştırma ve proje sözleşmelerini tarihleriyle açıklamış ve köprünün teklif alma yoluyla ihaleye çıkarıldığını «müjdelemiş» ti.

Fakat, 27 Mayıs Hareketi; DP. nin bu yağlı işi yabancı sermayeye armağan etmesine fırsat bırakmamış, bu vasiyeti yerine getirmek AP. iktidarının görevi olmuştur.

Uluç Gürkan Serbest Bırakıldı

Komünizm propagandası yapmak iddiasiyle bir aydan beri, Ankara Cezaevinde tutuklu bulunan S. Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan ve yönetim kurulu üyesi Turgut Balta, geçen azartesi gününe rastlayan duruşmada, serbest bırakılmıştır.

Duruşmada Gürkan ve Balta'nın savunmalarını Av. Halit Çelenk ve A. Turan Güneş yapmışlardır.

Avukatlar, bilirkişi raporunu eleştirmiş; suç konusu yazının komünizm propagandası mahiyetinde olmadığını, yazının emperyalizme karşı bir yazı olduğunu söylemişler ve tahliye talebinde bulunmuşlardır.

Savcının da avukatların isteğine katılmasiyle mahkeme, tahliye talebini kabul etmiş, Gürkan ve Balta serbest bırakılmışlardır.

Mühendisler de Özel Okullara Karşı

Mimarlar Odasından sonra İnşaat Mühendislerii Odası da Merkez Kongresinde, özel okullardan mezun olacak öğrencilerin Odaya alınmaması için büyük bir çoğunlukla karar almıştır.

Mimarlar Odası Genel Kurulunun aksine özel okullar konusu sert tartışmalara yol açmıştır. Fakat sonunda özel okul mezunlarının odaya kaydedilmemesi, bu okulların vakıf tesisleri veya devletleştirilmesi için teşebbüse geçilmesi kararlaştırılmıştır. Odaya kayıtlı öğretim üyelerinin özel okullarda ders vermesi teklifi ise kabul edilmemiştir.

1968 bütçesi, Türkiye'nin üç temel sorununa yeterli bir çare getirmemektedir. Özel Sektöre, yabancı sermayeye yol açıcı, sosyal adaletsizliği arttırıcıdır. Türk köylüsünün zâlim tabiat ve tefeci elinde çektiği sıkıntıları da hafifletebilecek bir nitelikten uzaktır.

1968 BÜTÇESİ

(Geçen sayıdan devam)

V — KURUM GİDERLERİ: Milli Eğitim Bakanlığının okul giderleri, Sağlık Bakanlığının hastahane giderleri, Tarım Enstitülerinin gideleri, hapishanelere harcanan paralar bu kısma girer. Bu gibi yararlı ve halka giden hizmetlerin giderleri ise 583 milyon liradan ibaretti, yani bütçenin % 3 ünden daha azdır.

VI — ÇEŞİTLİ GİDERLER: Bunların miktarı 259 milyon lira civarındadır. Buraya başlıca kongre ve konferans giderleri ile diğer kısımlar arasına sokulamıyan giderler girmektedir. Bunlar da genellikle, halka hizmet niteliğinde olmayan giderlerdir.

Şu özet tutulan açıklamalardan anlaşılacağı üzere cari giderlerden halka doğrudan doğruya hizmet niteliği taşıyanlar 800-900 milyon civarındadır ve % 5 oranında bile değildir genel bütçede.

VII — SAVUNMA ENFRASTRÜKTÜR GİDERLERİ: Bu giderler NATO tesislerine sarfolunan paraları göstermektedir. Bunlar aslında birer inşaat gideridir ve yurdumuzdaki NATO enfrastrüktür harcamalarını içine almaktadır. Çoğunluk olarak hava alanı ve akaryakıt tesisleridir.

Bütçenin cari harcamalarını bir başka şekilde şöyle sınıflayabiliriz:

	Milyon TL.
— Genel İdare Harcamaları	1.836
— Milli Savunma Harcamaları	3.800
— Emniyet ve jandarma	794
— Plânlama ve İstatistik	32
— Eğitim Harcamaları	2.326
— Sağlık Harcamaları	765
— Diğer Harcamalar	732
	6.230

Görüldüğü gibi cari giderlerin milyon lirası ya da başka deyimle yüzde 60 tan fazlası idare, savunma ve emniyet hizmetlerine gitmekte ancak kalan yüzde kırktan az kısımla idare edilmektedir. Nüfusu 30 milyonu bulan ülkemizde eğitime sarfolunan para sadece 2 milyar 326 milyon liradır. Yani insan başına 77 lira. Sağlık hizmetleri için ise devlet nüfus başına sadece 25,5 lira harcamaktadır. Böyle bir bütçe ile Türk ulusunu zalim tabiat koşullarından kurtarmanın olanağı yoktur.

YATIRIM GİDERLERİ. Bu giderler 1968 bütçesinde 6 milyar 175 milyon lira civarındadır. Yatırım olarak harcanan paralardan her yüz liranın,

— 9 lira 74 kuruşu etüd ve proje giderlerine,

— 75 lira 55 kuruşu yapı ve tesislere,

— 14 lira 71 kuruş ise makina, teçhizat ve taşıt (otomobil) alımına harcanacaktır. Büyük yatırım harcamalarının dökümü ise şöyledir:

— Eğitim yatırımlarına 750 milyon Lira
— Sağlık yatırımlarına 77 milyon lira
— Yarım yatırımlarına 375 milyon lira
— Sulama yatırımlarına 2.040 milyon lira
— Karayollarına 1.091 milyon lira
— Bayındırlık yatırımlarına 721 milyon lira
— Tekel yatırımlarına 131 milyon lira

(Not: Sulama yatırımlarının bir büyük kısmı enerji yatırımlarını da içine almaktadır. Ancak bunun ayrımı tarafımızdan yapılamamıştır).

Geçen yılki harcamalarla karşılaştırıldığında, Milli Eğitim Bakanlığınca yapılan yatırımlarla devlet işlerine yapılan yatırımlara bu yıl büyük sıçramalar görülmektedir. Devlet su işleri yatırımları büyük ve küçük sulama işleri ile elektrik enerjisiyle ilgili barajları içine almaktadır. Ödenek artışı da bizce Keban ve diğer büyük baraj inşaatlarıyla ilgilidir. Bu barajları özellikle kükümet başkanı Demirel bir prestij davranışı ile de ele almaktadır. Fakat ne olursa olsun bu alandaki bütçe artışlarının devamını istememiz tabiidir. Ancak 6 milyarı aşan yatırım harcamalarının şu zayıf noktalarını belirtmekte yarar vardı:

a) Yatırımlar ilkönce düşük keşif bedelleriyle gösterilmektedir. Büyük projelerin hesapları genellikle yabancı firmalarla anlaşılarak yaptırılmaktadır. Bu firmaların ortaya çıkadığı inşaat maliyetleri sonradan ortaya çıkan gerçek maliyetleri kat kat aşmaktadır.

b) Büyük yatırımlar Türkiye'deki inşaatçı firmaların çapı elverişli olmadığından çoğunca yabancı firmalara verilmektedir. Bu firmalar kendi ülkelerinden gelip tesisler kurduklarından inşaat maliyetleri de yüksek olmaktadır. Bu nedenle bütçelere konulan paraların yurdumuzun ekonomisinin içine sokacak tedbirler adumuza ve halkımıza sağladığı yararlar son derece sınırlı kalmaktadır. Örneğin Keban, Sarıyar, Seyhan gibi barajların inşaatlarında ortaya konulan somut durumlar yukardaki gerçekleri çok iyi meydana koymakta ve milyarları birer kof rakam şekline sokmaktadır.

c) Yatırımlarda işçiye dönük olunacak yerde makineye dönük inşaat yöntemlerinin uygulanması, işsizlik konusundaki olumlu davranışların etkisini azalmaktadır. Özellikle Karayollarında ve Devlet Su İşlerinde büyük ölçüde meydana gelen makine kapasiteleri dikkate değer olumsuz sonuçlara yol açmaktadır.

SERMAYE TEŞKİLİ VE TRANSFER HARCAMALARI: Devlet bütçesinden bazı harcamalar vardır ki bunların ne şekilde harcanacağı bütçede belli değildir. Bunlar bütçeden özel ve tüzel kişilere verilirler ve harcama şekilleri kendilerine para verilecek kişilerce belirlenir. Bu türden olarak 1968 bütçesinde 4 milyar 940 milyon liralık harcama yapılacaktır.

Bütçe gerekçesinde bu paraların nereye verileceği açık olarak belli değildir. Ancak kendi incelemelerimizle şu sonuca vardık. Bütçeden:

— 888 milyon lira iktisadi devlet teşekküllerine verilecektir. Bu parayla iktisadi devlet teşekkülleri 3,5 milyar lirayı bulan yatırımlarını gerçekleştireceklerdir.

— 447 milyon lira özel sektöre, yukarıda da söylendiği üzere kredi olarak verilecektir.

— 1 milyar 876 milyon liralık borç ödenecektir.

— 630 milyon lira Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalara işveren hissesi olarak ödenecektir.

— 402 milyon lira kamulaştırma için özel mülk sahiplerine gidecektir.

— 104 milyon lira bekçi paraları için mahalli idarelere ödenecektir.

— 352 milyon lira belediye ve özel idarelere ödenecektir, kalan 200 milyon lira üzerindeki para ise muhtelif derneklere, dışardaki kurumlara (katılma payı v.b.) ödenecektir.

Yukarıdan beri süregelen açıklamara göre 31 milyar gibi büyükçe - tabii rakam olarak büyükçe - bir toplamı bulan bütçe harcamalarının nerelere gittiği daha iyi meydana çıkmaktadır.

PARALARIMIZ NERELERE GİDİYOR?

— 3 milyar 959 milyon askeri harcamalara,

— 1 miylar 876 milyon borç ödemeye,

— 402 milyon lira özel mülk sahiplerine (kamulaştırma bedeli olarak)

— 447 milyon lira borç olarak özel sektöre,

— 794 milyon lira polis ve jandarma hizmetlerine,

— 1 milyar 836 milyon lira genel idare harcamalarına gitmektedir.

Bunların toplamı 9 milyar 134 milyon lirayı bulmaktadır. Yani bütçe harcamalarının yüzde 44 ünü, kalan yüzde 56 nın dağılımı ise şöyledir:

— Eğitim, sağlık ve benzeri harcamalara 4.454 (yani 4 milyar 454 milyon lira).

— Karayolları yatırımlarına (yani 1 milyar 100 milyon lira)

— Su İşleri ve enerji yatırımlarına (yani 2 milyar 40 milyon lira)

— İktisadi devlet teşekküllerine 888 milyon,

— Sosyal Sigorta harcamalarına 630 milyon,

— Belediye ve özel idarelere 456 milyon,

— Bayındırlık yatırımlarına 721 milyon.

Geriye kalan 2,3 milyar (yani 2 milyar 300 milyon lira) ayırcı niteliği bulunmayan diğer harcamalardır ve bunların burada ayrımının yapılmasına yer darlığı dolayısiyle girmek istemedik.

HARCAMA SİSTEMİ ÇOK BOZUK: Yukarıdaki bütçe rakamları dökümünden bütçemizin yararlılık derecesi bir ölçüde ortaya çıkmaktadır. Ama bunu daha iyi anlamak için bütçeye konan bu paraların nasıl harcandığına da bir bakmak lâzımdır. Devletin yaptığı yatırımların bütçe gerekçesinden anlaşıldığına göre,

— Yüzde 75,55'i yapı ve tesisler,
— Yüzde 14,71'i makine ve teçhizat,
— Yüzde 9.74'ü ise etüd ve proje mahiyetindedir.

Önce yatırım harcamalarının dörtte üçünü kapsıyan, inşaatın yapılış tarzına bir göz atalım. İnşaatlar, fazla ayrıntıya girmeden, söyleyelim ki, iki türlü yapılır. Birincisi emanet usulüdür. Yani inşaatçı idare bir inşaatı emaneten yapar, yaptırır. Bu gibi inşaatlar masrafa boğulmuşlardır. Bir kısım pesonelin maaşları, yatırım olsa da olmasa da ödenecek maaş ve ücretler yatırım maliyetine girerler. Bu nedenle yatırım maliyetleri şiştikçe şişer. Bunun yanında bir önemli kısım inşaat, müteahhide verilir. Müteahhit kârları da inşaatın maliyeti içine girer. Bugün Türkiyemizde müteahhitlikten servet yapanların sayısı bir hayli yüksektir. Bunun yanında müteahhide taahhütde bulunmuş ve taşaron adı verilen ikinci sınıf müteahhitler de bu devlet inşaatlarından geçim sağlarlar. Bunun anlamı şudur, halka hizmet için yaptırılan yapı ve tesisler, halktan önce birtakım açıkgözlerin işine yaramakta, onları doyurmakta, zengin etmektedir. 2490 sayılı ihale kanunu ve bu kanuna paralel ya da bu kanun dışında geliştirilen mevzuat son derece karışık, israfa elverişli ve devlet, halk aleyhine kişileri haksız yere zengin edici bir niteliktedir. Bugünkü hükümetin başkanı bunları çok iyi bilen bir kişidir, ama bu israfçı gidişin belkemiği olan 2490 sayılı kanunun üstüne âdeta kanat geren bir tutum içindedir. 1952'den bu yana bu kanunun değişeceği söylenir, devletin ziyan olan ve batan paralarının haddi hesabı yoktur, ama mevzuat yine aynen kalmıştır, düzenin bu şekliyle tamamlayıcısı olduğundan devamı da tabiidir.

İkinci tip yatırım olan makine ve teçhizat ile etüd ve proje hizmetleri de aşağı yukarı bu şekilde sağlanır. Buralarda da genellikle ithalâtçılar, aracılar ya da yabancı ve yerli proje firmalarının zengin edilmesine varan harcama yöntemleri işleyip durur.

Bu durumda 1968 bütçesi ile halkımızı tabiatın zülmü ile başbaşa bırakan, ona büyük bir hizmet getirmeyen bir bütçe karşısında olduğumuz su götürmez bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

2. EKONOMİNİN DIŞA BAĞLILIĞI

Özel sektör üzerine bina edilen bir ekonomi, ergeç dışa bağlı bir duruma düşecektir. Çünkü ağır endüstrisi ve yan tamamlayıcısı tesisleriyle bir endüstrinin kurulması yerli özel sektörün takatı dışındadır. Şunu önemle belirtmek gerekir ki 1960 tan bu yana dış sermaye çevreleri Türkiye'ye nüuz etmede oldukça belirli ve etkili bir yönten değişikliği yapmıştır. Bunu anlamak için kapitalizmin yurdumuzda gelişmesinin kısa bir tarihçesini vermekte yarar buluruz.

HASTA ADAM VE EMPERYALİZM

(1830 — 1920): Gelişmiş ülkeler yabancı ülkelerin sömürülmesine önem vermeleriyle tarihte yeni ve çirkin bir dönem açtılar. Bilindiği gibi bu dönem, endüstrileşmiş ülkelerde sanayi işçilerinin uyanıp, aşırı sömürülmeye karşı gelmeye başlamaları ile oldu. Kendi işçisini istediği ölçüde sömüremeyince geri kalmış ülkelere kapitalist ekonomiyi sokarak sömürme yolunu daha kârlı gördü. Az gelişmiş ve ortaçağın malla mal değişimi yapılan ekonomisinde sömürme olanağı oldukça zayıftı. Bu nedenle geniş kitleleri para ekonomisinin içine sokulma çabalarına girildi. Türkiye'de bu maksatla ilk dönemde bir sarraf kapitalizmi yürütülmeye çalışıldı. Meselâ 78 lira veriliyor, Osmanlı Devleti 100 lira borçlandırılıyordu. Ama bu paralar da Osmanlı Devletinin para ekonomisine girmesine yeterli bir araç değildi. Bundan sonra ikinci dönemde ulaştırmayı geliştirip köy ve kasabaların pazar ekonomisi içine girmesi çabaları geldi. Bu çabalarla demiryolu şebekesi geliştirildi. Bu demiryollarının boyunca mal üretimi artıracak, bu şekilde köylüyü pazar lındı. Bir yandan da Musul Petrollerinin yağmasını sağlıyacak imtiyazlar alındı. Bu dönemde emperyalizmin Türk ekonomisi üzerinde üç yönde etkisi oldu:

a) Yıkıcı etki: Mahalli küçük sanayii batının fabrika ürünleri ile yarışamadı. Bu nedenle mahalli birçok sanayi dalı çöktü, imalâthanelerin kapıları kapandı.

b) Yapıcı etki: Tabiatiyle pazar ekonomisi, mal değişimi esasına dayanan kapalı ekonomiden daha geri bir ekonomi değildir. Para ekonomisine açılan bir ülkenin halkı, üretim artışından bir ölçüde yararlanır. Eskisinden daha çok sömürülür, akat eskisinden daha üstün bir hayat yaşar. Zaten kapitalizm emek sömürücülüğüne rağmen yüzyıllarca dünyaya egemen tek ekonomik yöntem oluşunu da buna borçludur. Kapitalist sömürüyle birlikte Türkiye'de bazı yenilikler de oldu. Örneğin gazyağı, tütün gibi tüketim maddeleri bu dönemde Osmanlı ülkesinde kullanılmaya başladı. Yer yer bazı imalâthaneler kuruldu

c) Bağlayıcı etki: Türkiye bağımsız bir ülke olmaktan daha çok uzaklaşarak bağlı bir ülke haline geldi. Maliyesinden, tütün ekimine kadar devlet ve üretim hayatının çok önemli kesimleri batı kapitalizminin emrine girdi.

Bu eski etkileri kapitalist yayılışın en belirli sonuçları olarak, her aşamada göze çarpan etkiler olduğundan genişliğiyle ele aldık. Kapitalizmin dışarıya bağlı tamamlayıcısı olan emperyalizm Atatürk tarafından gayet iyi teşhis olunmuştu. Ancak o zaman ekonomik alanda yeterli bir yapıcı kadro etrafında yoktu. Bu nedenle yabancı sermayenin milli misak ruhunu zedeleyen ekonomik ve politik tuzaklarına karşı alınan tedbirler yarım kaldı. Bir süre milli çapta bir özel sanayi kurulabilir zannolundu. Devlet kendi bütünlüğünü koruyacak ekonomik tedbirleri ve teşebbüsleri ihmal etti. Ama yabancı sermayeye karşı tutum tâvizsiz idi. Hiçbir tâviz verilmedi. Aksine bütün yabancı kumpanyalarının, demiryollarının millileştirilmesi yoluna gidildi.

ATATÜRK'ÜN DEVLETÇİLİĞİ :

Zaman geçtikçe özel kesimin endüstri kurmasına ait ümitlerin boş olduğu anlaşıldı. Yurd içinde sanayileşmeye gidilmek için kimi uzmanlar yine yabancı yatırımları salık verdiler. Ama Atatürk ve çevresindeki devrimciliği milliyetçilik açısından tâvizsiz olan kadro buna yanaşmadı. Madem özel kişiler fabrika açmıyor, devlet kendi açardı. Tek parti döneminde başlanan devlet fabrikacılığı aslında milli bir davranıştır. Yoksa devletçiliğe o zamanki yönetici kadro ekonomik bir tercih olarak girmiş değildir. Saik tamamiyle milli bir niteliktedir. Ancak sanayileşme sadece fabrika kurmakla olmaz. Sanayileşmenin sosyal ve ekonomik zeminin düzeltilmesi, sınaileşmenin hasmı olan prekapitalist ilişkilerinin (tefeci ve derebeyce kurulmuş kurum ve anlayışların) zararsız hale getirilmesi zorunludur. Bu da köklü toprak ve kredi reformları ile mümkündü. Âşarın kaldırılması, daha doğrusu mültezim usulünün ilgası dışında sanayie yararlı hiç bir köklü teşebbüste bulunulmamıştır. Dış ticaretin başıboş bırakılışı ile dış sermayenin içerdeki kolları kendi haline bırakılmış, milliyetçi esprinin zayıflayacağı bir anı kollamaya başlamıştır. Bu şekliyle Atatürk dönemi gideceği amacı iyi bilen, fakat muhtelif nedenlerle bu amaca varan gereçleri iyi seçemiyen bir davranışlar serisiyle tamamlanmıştır. Milli şahlanışı köreltecek hastalık virüsleri bünyenin zayıflayacağı bir zamanı bekliyordu, bir ölçüde sinmiş olsa da. Onlara bu fırsatı II. Dünya Savaşı ve bu savaş sırasında izlenen yanlış ekonomik ve sosyal politika fazlasiyle girdi. Yabancı sermayenin Türkiye'deki aracıları, feodal güçler ve şeriat devleti peşinde koşanlar elbirliğiyle bir yandan Demokrat Partiyi kurup eliştirdiler, öte yanda da Atatürk'ün partisi olan CHP'yi milli ve devrimci yönünden aşındırdılar.

14 MAYIS'IN EMPERYALİZME SAĞLADIKLARI:

SAĞLADIKLARI: 14 Mayıs 1950 de şu imkânları veriyordu:

a) Alaibldiğine mal ithâline, bu yolla geniş bir yabancı aracısı sınıfın türemesine imkân veren israfçı bir ara ve maliye politikası,

b) Dış ticarette yabancı ülkelere alabildiiğne avantajlı kılan bir dış ticaret politikası,

c) Yabancı sermayenin yurda yerleşmesini davet eden kanunlar (yabancı sermaye ve petrol kanunları).

Ama doğrusu aranırsa yabancı sermaye dış ticaret yoluyla soygunu yeterli görmüş, kendi Türkiye'ye henüz yönelmemişti. 1958 de para değerinin düşürülmesi, borçlarımızın ertelenmesi durumu değiştirmiştir. Bu yıldan başlayarak yabancı sermaye bundan önce Türk Solu'nda çıkan bir yazımızda anlatıldığı gibi gelip doğrudan doğruya Türkiye'ye yerleşmeyi amaç tutmuştur. Başka deyişle artık aracıları yerine kendisi daha yakın bir kontrolla Türk ekonomisini eline almak yoluna girmişti.

YABANCILARIN EKONOMİK EGEMENLİĞİ:

Bugün yabancı sermaye petrol üretim dağıtımını büyük ölçüde kontrol etmektedir. Lâstik, traktör, motorlu araçlarda büyük bir etkisi vardır. Vita ve Coca-Cola'dan, dikiş makinasına kadar çok geniş bir sanayi alanı yabancıların kontrolü altındadır. Dış ticaret istatistiklerinden bile bunların takibi zordur. Çünkü bu firmalar formalite ve kanunlar gereği dışarıya çıkaramadıkları, kârları içerde biriktirmekte, yatırım yapabilmektedir. Bunun dışında Amerikan yardım karşılıklarından gelen ve miktarı yüzlerce milyon lira ile ölçülebilen Türk liraları da emirlerindedir. En azından milli sanayiin dörtte birini bu şekilde kontrol etmektedilerler. Bunun dışında yabancılar milli sanayiimizin kendilerine bağlı olmayan yüzde yüz milli sanayileri bile kontrolları altında tutmaktadırlar. Örneğin en çok kuvvetli bulunduğunu sandığımız iki sanayi kolunu: deri ve tekstil sanayiini alalım:

Deri ve kösele sanayiinde üretim 1966 da 279 milyon liradır, oysa ayni sanayi ayni yılda 44,7 milyon liralık sadece deri ithâl etmiştir. Deri dışında sanayide kullanılan ilâç ve kimyevi maddelerin büyük kısmı da dışardan gelir. Bunların değeri de en az 2 milyon dolar civarındadır. Görülüyor ki, deri işleme sanayiinde bile ithalât, üretimin % 20 sini aşmaktadır. Ama daha kötüsü bu maddeler olmazsa sanayiin durmasıdır. Bunun dışında deri sanayiinin makineleri de eskidikçe dışardan gelmektedir. Dokuma (tekstil) endüstrisinde de durum aynidir. Bu sanayide de üretimin devamı değeri 1 milyar lirayı bulan ithalâtın devamına bağlıdır. Bu ithalâtta ufacık bir aksama dokuma endüstrisini alt üst etmektedir.

Yatırımlar bakımından durum daha da fecidir. 20 milyar liralık yatırımların gerçekleşmesi için 3 milyar lirayı bulan dış kredi ve yabancı sermaye akımı gerekmektedir. Bu kredi ve yabancı sermayede en ufak bir aksama bile yatırım programlarını tehlikeye sokabilir. Şunu cesaretle söyleyebiliriz ki, dış yardımsız gerçekleşecek bir tek büyük yatırım bile yoktur. Bunun gibi bütün özel ve kamu yatırım projelerinde şöyle elekûstü gelen büyükleri hemen tamamen yabancılar tarafından düzenlenip plân ve programa bağlanmaktadır.

BU DURUMUN ÇARESİNE BAKILMIYOR:

Maliyeden sanayie, tarıma kadar her türlü işimiz dışarının davranışlarına bağlıdır. Bu duruma Demirel hükümeti bir çare de düşünmemiştir. Aksine Demirel ve hükümeti yabancı sermaye eliyle kurulacak sanayi ile yurdun kurtulacağını sanmaktadır. Oysa yabancı sermaye zaten bize mal satarak zaten bir sömürme kârı elde eder. Bundan vazgeçip Türkiye'ye gelip fabrika kurması için daha büyük bir sömürme kârı elde etmesi gerekir. Bunun da yolu ithalâtı kendi alanında yasaklatıp tekelci durumuna girmektir.

YABANCI SERMAYE BİZE YÂR OLMAZ:

Bunun en iyi örneği lâstik sanayiinde görülmüştür. Lâstikte üç bü-

Aslan B. KAFAOĞLU

yük firma (Pirelli, Good Year, ve Fısk Royal) fabrika kurup ithalâtı yasak ettirmişlerdir. Bu firmaların 1966 yılı kârları 150-200 milyon lirayı bulmaktadır. Bu masalımsı kârın nedeni şudur: Bu üç dev firma sadece üç marka lâstik satılıp, ithalât kesilince tekelci bir üstünlük kazanmışlar ve bu nedenle diledikleri fiatı Türk piyasasına kabul ettirmişlerdir. Ettirmişlerdir de, Türkiye'de bir sanayi mi kurmuşlardı? Bunu anlamak için şimdi baştan sona kadar Demirel Hükümetince hazırlanmış ve uygulanmaya konulmuş II. Beş Yıllık Plân'ın 419 uncu sahifesine bakalım:

«Buna rağmen tekerlek lâstiği üretiminin net ithalât ikamesi Birinci Beş Yıllık Plân döneminde üretimin ancak yüzde 30 una ulaşabilmiştir.» Yani yurdumuzdan 150-200 milyon lira kâr elde eden bu firmalar yapa yapa yüz lirada 30 lira tasarruf mümkün kılabilmişlerdir. Yani dışarıya eskiden 100 milyon dolar ödüyorsak bu 70 milyon dolara inmiştir. Kaldı ki, bu lâstik fabrikaları daha geniş bir dağıtım teşkilâtı kurduklarından satışlar artmıştır. Gine cesaretle söyleyebiliriz, bugün bu lâstik firmalarının dışardan getirdikleri mallara ödediğimiz döviz, vaktiyle bu fabrikalar kurulmadan dışarıya ödediğimiz dövizden daha fazladır. Lâstik firmaları milyarlık semayeye sahiptirler. Dışardan getirdikleri bu maddeleri isteseler içerde imâl edecek tesisler kurabilirler. Ama kurmazlar. Çünkü, bu ithalât kanalıyla da Türkiye'yi bir daha sömürürler. Lâstik endüstrisinde çok açık olan bu durum, yabancı sermaye ve montaj endüstrisinin her dalında derece farklarıyla aynıdır. Ama, AP. nin Demirel Hükûmeti ısrarla aynı yola devam eder.

Bunun son örneği, kurulmak istenen motör sanayiinde girişilen yoldur. Motör sanayii adı altında, motör montajı yapılacaktır. Bunun için, yabancı sermayeye izinler verilecektir.

İKTİSADÎ DEVLET TEŞEKKÜLLERİ:

Oysa İktisadi Devlet Teşekküllerinin atelyeleri âtıl yatmaktadır. Bunlardan örneğin, Makina Kimya Endüstrisinde üretim kapasitesinin en az üçte ikisi âtıl yatmaktadır. Bu tezgâhlarda ve diğer kamu tesislerinde yapılan incelemeleri bir tarihte, şimdiki Başbakan Demirel yönetmiş: Türkiye'nin iktisadi sorunlarının başında, bu konunun yer aldığını, Devlet Plânlama Teşkilâtında uzman olarak çalışırken belirtmişti. Aynı Demirel, şimdi Başbakandır ve bu soruna âdeta sırt çevirmiştir.

Başbakan, Gölcük tersanesini verimle işletilmesi için gerekli girişimlerde bulunacağına, yeni bir tersane inşası yolunu zorlamaktadır. Hem de «illâ özel sektör katılacak» denerek, Devlet teşebbüsü olan Denizcilik Bankasının, bu konudaki girişimleri geciktirilmiştir.

Makine Kimya Endüstrisi ve Devlet Demiryolları atölyeleri âtıl yatarken, montaj sanayiinde dünya kadar emek ve sermaye hattâ döviz israf ediliyor. Bütçe gerekçesinde yer alan İktisadi Devlet Teşekkülleri yatırımları bir de bu açıdan dikkatle incelenmelidir.

YATIRIMLARI İKTİSADÎ DEVLET TEŞEKKÜLLERİ

1968 yılında, İktisadi Devlet Teşekkülleri, 3 milyar 482 milyon liralık yatırım yapacaklardır. Bu genişçe sayılabilecek yatırımlardan motör sanayii yatırımlarını yapacak olan Makine Kimya Endüstrisi Kurumuna sadece 46,8 milyon lira düşmektedir. Bunun dışında, İktisadi Devlet Teşekküllerinin yatırımlarının yüzde 30 u ya endüstriye enerji sağlıyacak yatırımlardır, ya da ilk ve ara maddeleı üreten endüstrilerdir. Tek ağır endüstriyi kurma olanağı devletindir ve devlet bu yola sırt çevirip, yabancı sermayeye, ya da montaj endüstrisine bel bağlamıştır.

Devlet teşebbüslerinin daha verimli çalışmasını sağlayacak çalışmalar rafa kaldırılmıştır. Reorganizasyon çalışmalarının ne sona varacağı belli değildir. Devlet sanayiinin sadece az kârlı alanlarda çalışması istenmektedir. Bir yandan da olmaz bir şeyi, gerçekleştirmek için; özel sektörün eliyle sanayi kurma hevesiyle ancak faşist rejimlerde rastlanan teşvik edici kanunlar düşünülür. Bu yol, sadece imkânsız değil, aynı zamanda hatalı bir yoldur. Sonu, yabancı sermayenin, yurdun her kilitli kapısını açtığı bir yoldur.

Endüstriden sonra, tarımımız da sonora buğdayı, ve soya fasulyesi oyunlarıyla dış ekonomilere, Amerika'ya bağlanıyor. Savunmamızı sağlayan ordu muzun silâhları da sadece Amerika'dan gelmekte, bağımlı bir savunma politikası süregelmektedir.

3. SOSYAL ADALETSİZLİK ARTIYOR:

Öyle bir düzen içinde bulunuyoruz ki, halka hizmet için yaptırılan tesisler bile, onu sömürenlerin işine yarıyor. Bu arada, ihale mekanizmasının ve müteahhit konusunu tekrarlamıyacağız. Onun yanında devletin ürettiği ürünlerin aracılar eliyle ateş pahasına halka gidişi var. Örneğin demir, sayın Çetin Altan'ın çok iyi anlattıkları gibi, devletçe satılmaz, araya birçok aracılar girer, halk sırtından zengin olur.

Devlet halka hizmet için, demiryollarına lokomotifi alır, daha lokomotifler gelmeden, aracının kesesi dolar. Devlet, Sosyal Sigortalar kurar, sosyal güvenlik için, ama bu kurum da işçiden çok, onunla ücretleri için çekişen sanayicinin işine yarar. Böyle bir düzen içinde, ücretli - patron ilişkilerinden başka şekillerde de emekçinin sömürüldüğüne, yukarıdaki konular iyi bir örnektir.

Ancak, bize göre; en büyük sosyal adaletsizlik ve sömürü, tarım alanındadır.

TEFECİYLE KÖYLÜNÜN KADERİ:

Bugün aylar, günler çalışıp, kar, yağmur, güneş altında üretim yapan köylünün emekleri çok feci şekilde sömürülmektedir. Kapitalizmin en ileri olduğu ülkelerde bile, devlet çiftçinin aracı elinde sömürülmemesi için, bazı fonlar kurar. Oysa Türkiye'de böyle bir düzenleyici fonlar yoktur. Köylü zeytinini, tütününü, fındığını, süt ve yumurtasını yok pahasına aracıya ve tefeciye kaptırır; AP. buna seyircidir. Üstelik seyirci olsa iyi; bankasıyla kredi mekanizmasıyla, köylüyü soyanların yanındadır. Bu her zaman böyle olmuştu. Ama en büyük sömürü şüphesiz AP. iktidarı zamanında gelişmiştir. Onbinlerce tütün ekici ailesi; kış ortasında, eli böğründe, bir yandan aylarca döktüğü emeği düşünüyor, öte yandan eline geçen bir avuç paraya bakmaktadır.

Şeker pancarında, Antep fıstığında, üzüm ve incirde de durum çok parlak sanılmamalıdır. Köylünün bu sömürülüşü görüldüğü halde, bütçede bir ödenek konulup tedbir alınmamıştır.

AMA HİÇBİR BÜTÇE

Fakat bu şiddetli sömürü mekanizması, hiçbir bütçede, 1968 deki kadar açıktan açığa özel sektör lehine ve halk aleyhine olmamıştır. 1968 bütçesi, yukarıda da belirtildiği gibi, özel sektöre ilk kez kredi ve sermaye sağlayan bütçe olmuştur. Bunu, yazının başında anlatmıştık.

Diğer taraftan, gelir bütçesinde, göze çarpan bazı sosyal adaletsizlik örnekleri de bu tabloyu daha çok karartmaktadır.

Hükûmet, 1968 bütçe yılında, 20 milyar 550 milyon lira gelir toplayacağını tahmin etmektedir. (Bu tabii sadece genel bütçe gelirleri). Hükûmet bu gelirleri belli başlı şu kalemlerden sağlamak düşüncesinde: ç

Gelir vergisinden :	**4 milyar 520 mil. TL.**
Kurumlar vergisinden :	**920 mil. TL.**
Binalardan vergi olarak	**170 mil. TL.**
Gümrük vergilerinden:	**3 milyar 725 mil. TL.**
Vasıtalı vergilerden:	**2 milyar 455 mil. TL.**
Tekelden:	**1 milyar 700 mil. TL.**
Şekerden vergi:	**510 mil. TL.**
Diğe vergiler:	**495 mil. TL.**
Harçlar :	**220 mil. TL.**
Tasarruf bonosu:	**750 mil. TL.**
Dış yardımlar:	**1 milyar 585 mil. TL.**

Yukarıdaki tabloyu bir bilgi vermek için koyduk buraya. Bunun bir de tahlili yapılmak gerekir. Acaba bu vergilerin ne kadarını emekçiler sağlar, ne kadarını aracılar; ağalar öder?

Bir kez ağalar, hemen hiç vergi ödemezler. Tarımda en az 7-8 milyar lira kazanan ağaların ödedikleri vergi 50 milyon lira civarındadır. Yani gelirlerinden sadece ikiyüz lirada bir lira vergi öderler. Bunun gibi aracıların ödediği vergiler çok azdır.

1968 bütçesinde vergi gelirlerinin sadece yüzde 30 u gelir ve servetlerden; yüzde 1 i lüks bir harcamadan, dış seyahatlerden, yüzde 1,5 u da mülk alış-verişinden alınan vergilerdir.

Kalan vergi tutarı; yani vergi gelirlerinin yüzde 67 si; çoğu emekçiler tarafından ödenen vasıtalı vergilerdir. Yani gümrüklerden; Tekel maddelerinden, şekerden alınan vergiler. Benzinden, çimentodan alınan vergiler. Bir de şunu araştıralım: Acaba gelir ve Kurumlar vergilerini kimler öder?

1966 da gelir vergisinin yüzde 40 ını tüccar, emlâk sahibi, avukat ve doktorlar yıllık beyanname vererek ödemişlerdir. Kalan yüzde 60 ını ise emekçiler ödemiştir.

1967 ve 1968 de, tüccarın ödediği vergiler daha da oran olarak azalması mümkün değildir. Bu oran artmış olsa bile, kredi olarak aradaki fark gene özel sektöre verilecek olduğundan, yine değişen bir durum olmıyacaktır. Bizim hesaplarımıza gbre, bütçedeki vergilerde her yüz lirada 85 lirayı sonuçta emekçiler ödemektedir. Kalan 15 lirayı ise tüccar, sanayici ve aracı ağa takımı ödüyor.

NE KAZANIYORLAR?

Nerededir özel sektörün yaratıcı gücü? İktidar partisi sözcüleri devlet kesiminin karşısına diktikleri özel sektbr, 1966 da 6 milyar lira kazanmış tümüyle. Bu 1968 de hadi olsun 8 milyar lira; bu parayla özel sektör geçinecek, vergilerini ödeyecek ve 8 milyar 777 lira da vergi ödeyecek. Bu olacak şey değildir. Ve özel sektörün nasıl yatırım yaptığını da ortaya koymaktadır. 1965 te bu bayların;

Yüzde 9,5 u 5.000 liradan (yılda) az para kazanmıştır. Yüzde 10,8 i 10 binden az para kazanmıştır; Yüzde 13 ü ise ayda vergiler çıkmadan 2500 lira kazanmıştır.

Yani her üç mükelleften birinin aylığı sadece net 800 liranın altında kalmıştır. İddia budur; vergi beyanlarında. Sonra da özel sektörün yaratıcı gücü... Hadi canım sende, denecek en doğru yer burası galiba.

Kurumlar vergisine gelince; 1966 yılında Kurumlar yani Devlet Teşebbüsleri, Bankalar, Şirketler 651 milyon lira vergi ödemişlerdir. Bunun:

— 260 milyon lirasını Devlet Teşekkülleri öder,

— 100 milyon lirasını bankalar ve sigorta şirketleri öder,

— En az 40 milyon lirasını yabancı teşekküller öder.

Yerli özel kurumların ödediği vergiler ise 251 milyon lirada kalır.

NE YAPMALI?

Yapılacak şey kolay, kazançları vergilendirmek ve yabancılara en az kendi ülkelerindeki kadar vergi ödetmektir. Elde edilecek hasılatla, fakir halka iş ve hizmet sağlayacak teşebbüsler, fabrikalar, okullar; hastaneler açmaktır. Bu konuyu ayrıca ele alacağız.

,,",,

Görüldüğü gibi; 1968 bütçesi, Türkiye'nin üç temel sorununa yeterli bir çare getirmemektedir. Daha çok, özel sektörü, yabancı sermayeye yol açıcı, sosyal adaletsizliği artırıcıdır.

Türk köylüsünün zâlim tabiat ve tefeci elinde çektiği sıkıntıları da hafifletebilecek bir nitelikten uzaktır.

ULUSAL AÇIDAN

Kapitalizmin Genel Bunalımı

Erdoğan Başar

Yurdumuzdaki toplum çalkantılarını ve siyasî olayları, esas çelişmeler açısından değil de, ortada görülen siyasî partiler açısından ele aldığımız zaman bir çok sorunun doğru çözümlenemediğini, özüne inilemediğini, gerektiği gibi anlaşılamadığını görürüz. Bu, kimini dar görüşlülüğe, kimini de oportünizme götürür.

Dünya olayları ve uluslararası ilişkilerde de durum böyledir. Yurt olaylarına yakından bağlı bulunan, bu olaylarla karşılıklı etki ilişkisi içinde olan dünya olaylarını esas çelişmeleri, karşılıklı etkileri, bağlantıları ve değişmeleri içinde ele almamak kimini dar milliyetçiliğe, şovenliğe, kimini de anlamsız ve temelsiz bir enternasyonalizme düşürür.

İngiliz lirasının devalüasyonundan Bolivyadaki gerilla faaliyetine, Vietnam'daki silâhlı çatışmalardan Avrupa Ortak Pazarındaki çıkar çatışmalarına, Türkiyenin, halktan hâlâ gizlenen, ikili anlaşmalara taraf olmak bahtsızlığından Pueblo casus gemisi olayına, Fransa'da gerçekleşmek üzere bulunan sol kuvvetler anlaşmasından orta doğudaki Arap-İsrail anlaşmazlığına ve savaşına kadar bütün olaylar, aslında, bir aşamanın belli anında meydana çıkmış hastalık belirtileridir. Bu hastalığa, bilim dilinde, kapitalizmin genel bunalımı diyorlar. Bu bunalım, en yüksek aşamasına, emperyalizme ulaşmış kapitalizmin yakalandığı ve kurtulamadığı bir bunalımdır. Olayları bu genel çerçeve içinde ele almak, doğru bir görüş açısı elde etmek bakımından yararlı olacaktır.

★

Halk Demokrasileri, sosyalist ülkeler ve sosyalist düzenin yukarı aşamalarına varma çabası içindeki toplumlar tam bir barış ve dinginlik ortamı içinde, gittikçe artan bir gelişme hızı ile, ilerlemektedirler. 1953 Polonya, 1956 Macaristan olayları ve geçen yılın Çin kültür devrimi dışında bu ilerlemeyi sarsacak, engelleyecek toplum sarsıntıları olmamıştır ya da olmadı denilecek kadar küçük ve önemsiz olmuştur. Bunların arasında en bahtsızları, her zamanki gibi, doğudaki eski sömürge ya da yarı sömürge ülkelerdeki hareketlerdir. Bunlar, bir de orta doğunun ve Afrika'nın, Güney Amerika'nın millî kurtuluş hareketleri emperyalizmin saldırılarından bir türlü kurtulamamakta, ama gene de yaşamakta, ilerlemektedirler.

Buna karşı dünya kapitalist sistemi, Birinci Dünya Harbi içinde başlayan, 1917 sosyalist devrimi ile şiddetlenen, savaş ertesinde daha güçlenerek gelişen ve İkinci Dünya Harbinden sonra iyice keskinleşen bir genel bunalım içinde bulunuyor. Kapitalist sistemin kucakladığı kesimde huzur ve ilerleme kalmamıştır. Dünya kapitalist sisteminin hüküm sürdüğü âlem, kan ve ateş içinde çalkanıyor. Sanayileşmiş kapitalist batı ülkelerini sarsan sınıf çatışmalarının yanı sıra sömürge, yarı-sömürge halklarının yürüttükleri başarılı millî kurtuluş hareketleri, gittikçe daha çok demokratik bir sosyal devrim niteliği kazanmaktadır. Böylece kapitalizmin pazarlar sorunu gittikçe daha keskinleşiyor, çözümlenemez bir hal alıyor.

Gelişen dünya sosyalist ekonomisi de, karşısına çıkılmaz sanılan, kapitalist ekonomi ile başabaş rekabet yolu ile bu genel bunalımı daha şiddetlendirmektedir.

Emperyalizm aşamasının bu vazgeçilmez, kurtulunamaz genel bunalımı içinde çırpınan dünya kapitalist sisteminin en son sarıldığı çare, ya da sözde çare, ekonominin askerileştirilmesi ve silâhlanma yarışı yolu oldu. Oysa bu, gerçekten, denize düşenin yılana sarılmasından farksızdır ve ancak denize düşenin sarıldığı yılan kadar kurtarıcı olabilmektedir. Şu farkla ki, emperyalizmin sarıldığı bu yılan kendisine sarılandan başkalarına, özellikle eski sömürge ve yarı-sömürge ülkelere de zarar vermektedir. Çünkü askerîleştirilen ekonomiler için en iyi pazar, bir gün Orta-Doğuda, ertesi gün Uzak-Doğuda kışkırtılan, oraları biraz sakinleşince Afrikada, ya da Güney-Amerikada yeniden patlatılan yerel savaşlar ve emperyalist saldırılardır. Amerikan ekonomisi, sadece insan kanı emerek yaşayabilen, dev büyüklükte bir vampir haline gelmiştir.

★

Önceleri tamamen kapitalizmin emrinde ve hükmünde olan dünya pazarı, dünya sosyalist ekonomi sisteminin güçlenip gelişmesi sonucu olarak, kapitalist dünya pazarı ve sosyalist dünya pazarı denebilecek, iki kesime bölünmüş bulunuyor. Bir yandan kapitalizmin dünya pazarının küçülmesi, öte yandan da başlıca kapitalist ülkelerin dünya kaynaklarından yararlanmak için kuvvete baş vurabilecekleri alanın yani nüfuz bölgelerinin daralması, kapitalist ülkelere egemen olan kapitalist tekelleri ekonomiyi askerîleştirmek zorunda bıraktı. Böylece üretimde belli bir artışı sağlamak ve en fazla kârı elde etmek peşindeydiler. Bu siyaset emperyalist devletlerin bütçelerinin gittikçe büyümesi, büyüyen bütçeler içinde de silâhlanmaya ayrılan, doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak bu yolda harcanan paraların gittekçe artması sonucunu doğurdu.

Örneğin, emperyalist deyince bugün aklımıza ilk gelen, Amerika Birleşik Devletlerinde adam başına düşen askerî giderler 1913—1914 yılında 3,5 dolar olduğu halde bu sayı 1929—1930 bütçesinde 7 dolara, 1954—1955 bütçesinde 250 dolara yükselmiş, 1966 yılında ise 315 doları bulmuştur. Bu korkunç giderler enflâsyon yoluyla, ya da dolaylı ve dolaysız vergiler yoluyla emekçilerden, bir de sömürge, yarı-sömürge ülkelerin soyulmasından çıkarılmaktadır.

Vergi yüklerinin artmasına ve enflâsyona karşı, büyük kapitalist tekeller ücretleri dondurmaktadırlar. Bu tutum, kapitalist endüstrinin başlıca müşterisi olan, emekçilerin gerçek ücretlerini, yani satın alma güçlerini azaltmakta, bu sonuç ise bir yandan sınıf mücadelelerini şiddetlendirirken bir yandan da kapitalizmin genel bunalımını kuvvetlendirmektedir. Bu şartlar, sanayileşmiş, emperyalist batı ülkelerinde işçi sınıfının olduğu gibi, köylülerin şehirlerdeki küçük ve orta burjuvazinin, aydınların yani bütün ulusun çıkarlarını büyük kapitalist tekellerin çıkarlar ile karşı karşıya koymuş bulunmaktadır. Yani ekonominin askerileştirilmesi, kapitalizmin çelişmelerini daha da şiddetlendirmişti.

Kapitalist ülkelerin gelişme düzeylerinin eşit olmaması, bir de kapitalizmin genel bunalımı içinde dünya kapitalist pazarının daha çok daralması, İkinci Dünya Savaşından sonra, emperyalist ülkeler arasındaki mücadeleyi şiddetlendirmiştir.

Emperyalistler arasındaki çelişme, kapitalizmin tekel çelişmesinden doğuyor. Kapitalizmin temel çelşimesi ise, bilindiği gibi, üretimin sosyal[illegible] ortad[illegible] alınamaz

(Devamı 6. Sayfada)

Karda Gezip İzini Belli Etmemek mi?

Hikmet KIVILCIMLI

Tam GENOSİT (insan neslini tüketmek) eğilimli şark ağalığının kancıklığı: Tabancanın kabzasıyla milletvekilinin kafatasını çatlat, kaç. Kanlarını acele temizlet. Asansörün içi lök lök kan. Onu da, gazete fotoğrafçılarından kaçırtmak için küçük bir iç savaşçık yap... «Özerkliği» (nedir o?) Anayasaca sağlanmış TRT radyosu haberlerinde tek sözcük söyletme... En «ciddi» gazete bile, uçkur havadislerine tüm sayfalar ayırırken, Büyük Millet Meclisinin kan içinde bırakılmasına 1 sütuncuk versin, İnönü'nün nutkuna 8 sütun.

Ve bütün zıtlıkları bir araya getir.

Kim bu işi yapanlar? 27 Mayısı bulsalar bir kaşık suda boğacak olanlar.

27 Mayıs nedir? Dün silâhlı kuvvetti: Herkes önünde eğildi. Bugün: Yürürlükte sayılan Anayasa. 27 Mayısın can düşmanları Anayasanın canına okumakla, 27 Mayıstan öc alıyorlar.

Kimdir onlar? 27 Mayısın: «Ben yiyemiyorum, gel sen ye!» derce, elçeğiziyle derleyip toparlattıkları ve millet sorasına «huzur» içinde oturttukları.

27 Mayıs en çok ne ile övündü? KANSIZ ihtilâl olmakla. 27 Mayısın sırtında türedi efendiler: İhtilâl düşmanı oldukları İçin KAN istiyorlar. Kan döküyorlar. Çete usulü pusu kurup Büyük Millet Meclisinin ortasında, milletin gözü önünde kan içiyorlar.

Neden? Çünkü analarından emdikleri süt ve milletten emdikleri kan gibi biliyorlar ki; orada kimse onların ellerini kollarını tutmıyacaktır; dışarıda ise hiç bir kanun onları sorguya çekemez: DOKUNULMAZLIKLARI vardır. Dokunılmazlıkları olduğu için, milletvekillerine tabancayla kan boşandırmacasına DOKUNABİLİYORLAR.

Dokunulmazlık niye verilmiştir milletvekiline? Millet yararına gördüğü doğruyu savunurken kimse kılına dokunamasın diye. Nasıl kullanılıyor bu dokunulmazlık? Millet yararına gördüklerini savunan milletvekillerinin kafalarını ve gözlerini cezasızca patlatmak biçiminde...

«İhtilâl»'e karşı imişler. İhtilâl nedir? Altüst etmek, tersine çevirmektir.

AP'liler; sayesinde iktidara kondukları 27 Mayısın altını üstüne getiriyorlar.

AP'liler: Sayesinde oy avcılığı yapıp yağma sofrasına oturdukları Anayasanın altını üstüne getiriyorlar.

AP'liler: Milletvekilliği dokunulmazlığını, sırf milletvekillerine DOKUNMAK için tersine çeviriyorlar.

AP'liler: Kansız 27 Mayısı kan içinde bırakıp tersine çeviriyorlar.

Demek asıl «İHTİLÂLCİ» kimmiş? 3 kişiye karşı 300 kişi, arkadan ve cezasızca saldırmak şartıyla, AP!

Niçin bunu yaparlar?

14 Şubat günlü Milliyet'te Bay Metin Toker de onu soruyor:

«O halde, nedir bu zilli irticâı görmezlikten gelmeleri, hattâ ona göz kırpmaları? Ne inancın, ne körlüğün sonucudur, Düpedüz bir hesaptır bu.»

Ne hesabı? CHP'ye göre: «OY» avlama hesabı.

Hayır! AP'liler üzerine bindikleri 27 Mayıs ve Anayasa sayesinde, karşılarında bugünkü «muhalefeti» buldukça, gerekli oyları her zaman torbada keklik biliyorlar. O kekliği yolmanın metodudur bu. Kekliği yolan hırsızın zaifliğini bilen korkaklığıdır bu.

Her çılgın ölçüsüzlük; zaif adamın harcıdır. Kuvvetli adam öyle hesap yapmaz. AP'nin kendisini iktidara getiren ve orada hâlâ tutan herşeyi: 27 Mayısı, yeni Anayasayı, kansız davranışı, milletvekili dokunulmazlığını yoketmesi: bindiği dalı kesmesidir. Bunu yapanlar câhil ve deli olmadıklarına göre ne demek istiyorlar?

Kişi olarak bile kartları değiştirmiyorlar. Aynı AP'liler ilkin 27 Mayıs Paşasını kanrevan ettiler. Sonra TP sözcüsünü. Şimdi CHP'ye «Sıra sizde!» diyorlar. Gösteri Paşaya, TİP'e, CHP ye karşı mı? Yoksa, Meclis ortasında yapayalnız bırakılmış Çetin Altan gibi iki üç kişiye karşı mı? AP biliyor ki eğer hâlâ «MEŞRU» luk perdesi ardında oynıyabiliyorsa, hep o saldırdıklarının himmetleri sayesinde oynıyabiliyor.

AP kabadayıları milletten korktukları için, şamar oğlanı arıyolar ve ödleri patladığı için millete BLÖF yapıyorlar. Maksatları milletin gözünün kurdunu kırmaktır.

Bu AP'nin memleket sathındaki tutumunun Mecliste sembolleşmesinden başka anlam taşımaz. 20 Şubat günlü gazeteler, Güney köyünden Millet Meclisine toprak istemiye giderken 57 yerinden yaralanarak öldürülen köylü Bayram'ın kanlı pantalonunu resmettiler. 21 Şubat günü milletvekili Yunus Koçak'ın «başından fışkıran kanla kıpkızıl olmuş» gömleğini, eşi millete gösteriyordu. Birbiri ardından gelen iki olay birbirinin bütünleyicisidir. Köylü Bayram'ı kanla boğmanın olağanlığını ispatlamak için, AP zorbaları en DOKUNULMAZ Büyük Millet Meclisinde bile kıllarına dokunulmaksızın nasıl kan dökebildiklerini göstermişlerdir.

Köylü Bayram'ın karnı herşeye aç, lâfa toktur. «Allah!» dersin; alnı yere değer «Peygamber!» dersin; başı bulutlara çıkar. Ötede muhtar yahut kelkâhya «Toprak» dedi mi; ne Ramazan tutulur, ne Bayram. Alimallah senin Karagöz perdeni başına yıkabilirler. «Vermek bir şey değil, YOLEDER!» diyen Tefeci-Bezirgân ağa efendilerimizin ezeli metodları, SOM DERS vermek; köylünün gözünün kurdunu kırmaktır Hele Türkiye Büyük Millet Meclisinin o Binbirgece masallarındaki Hârûnerreşid ihtişamlı salonlarında en dokunulmaz saltanatlı sayılan Koçak'ların çetin kafaları resmen kırılırsa, bütün yurt yüzündeki eli kulağında köylü Bayramların gözlerinin kurdu bir daha dirilmemeesine kırılıverir, gibi gelir. Mesele bu denli prozaik, pratik, lâik bir Amerikan Pragmatizmidir.

Onun için bizde hergün köylü Bayram'ların anaları ağlatılıp 57 yerinden vurulmuş kanlı poturları teşhir edilmekte, arasıra da bir İşçi Partilinin gömleği «fışkıran kanlardan kıpkızıl olmuş» bulunmaktadır. 300.000 kişiye bir Finanskapital Beyefendisi, 30.000 kişiye 1 Tefeci-Bezirgân Ağaefendisi düşüyor. O birer kişi 30 milyon kişinin başka türlü hakkından gelemez.

İnsaf edelim. Adamların hakkı var. Ayda bir Kore harbi çıkarıp, Kıbrıs'ı tepreştirmek gibi hacamatlar kanalmıya yetmiyor. Adamları kan boğacak.

Çok zayıftırlar. Genel İnmeli (Paralitik Generalli) hastalar gibi aşağılık kompleksleriyle yumruk sıkmaya mecburdurlar. Sosyal temelleri atomla kazılmış, mezar çukuruna iki ayağıyla batmış geberen kapitalizmin savunucusu olmak gibi tâlihsiz bir hastalığa tutulmuşlardır. Dünyada korsanlıkla başlamış olan Kapitalizm, Emperyalist haydutluktan başka yolla bir türlü bitemedi, bitemiyor. Onda akıllı mı yok? Bizim ufaklıklara mı kalmış başka yol tutmak? Tabii göreceğiz. «Eceli gelen it, câmi duvarına işiyecektir».

Kapitalizmin Genel Bunalımı

Erdoğan Başar

(Baştarafı 5 de)

Baştarafı 5. Sayfada

yal niteliği ile kapitalizmin özel mal edinme biçimi arasındaki çelişmedir. Emperyalistleri birbirinden ayıran ve çoğu zaman karşı karşıya getiren çelişmeler, anlaşmalarla, alış-verişlerle, antlaşmalarla ve uzlaşmalarla ortadan kaldırılamaz.

Çağımızın başlıca çelişmeleri olan emperyalist ülkelerle sömürge ve yarı sömürge ülkeler arasındaki çelişme ve ileri giden sosyalizm ile can çekişme acıları içinde kıvranan kapitalizm arasındaki çelişme de kapitalist sistemde varolan çelişmeleri ortadan kaldırmaz.

NATO, SEATO, CENTO gibi askerî bloklar, aslında, bir yandan sosyalizm ile kapitalizm arasındaki, bir yandan da emperyalizm ile sömürge, yarı-sömürge ülkeler arasındaki çelişmelerden doğan mücadelelerin meydana getirdiği temele dayanırlar; kapitalist ülkelerin yeniden gruplar halinde birleşmeleri de bu çelişmelere yakından bağlıdır. Ama bir yandan da bu çelişmeler, bugünkü dünyanın ulaştığı gelişme ve evrimin ortaya çıkardığı temel sorunlar bakımından, yani çelişme ve çatışma kaynakları yaratır.

Başka bir deyişle, günümüzde, bir yandan sosyalizme ve millî kurtuluş hareketlerine karşı olan bütün güçleri birleştirme eğilimi yanında, gene emperyalist kampta, emperyalist devletleri biribirinden ayıran, her emperyalist devleti aynı kamptaki başka kapitalist devletlere karşı çıkaran temel eğilimler vardır.

Emperyalist devletler arasındaki bu temel çelişmelerin günümüzde yürürlükte olan başlıcaları şöyle saptanabilir:

Amerika Birleşik Devletleri ile İngiltere arasındaki çelişme, emperyalistler arası çelişmelerin başlıca, en önemlisidir. Tekelci Amerikan sermayesi, İngilizlerin öteden beri ellerinde bulundurdukları pazarları ve dominyonları ile olan ekonomik ilişkileri bile, A.B.D. tarafından sarsılmakta, yıkılmaktadır. Hem dış ticaret hem de ham madde kaynaklarını ele geçirmek için yapılan mücadele, İngilterenin gittikçe daha fazla girip yerleşmektedir. Bir çok Amerikan tröstü Fransa'da ekonomik girişimler yapmışlardır. Dış ticaret alanında da rekabet yoğunlaşmaktadır.

Bunun yanında Batı Almanya ile Japonya'nın kapitalist dünya pazarında yeniden ortaya çıkmasından doğan sorunlar da emperyalist ülkeler arasındaki çelişmelerin daha çok ve yeniden ağırlaşmasına yardımcı etkiler yapmıştır. A.B.D. kapitalist tekelleriyle yakın bağları olmakla birlikte, Alman kapitalist tekelleri artan endüstri güçlerine dayanarak büyük bir genişleme programı uyguluyorlar. Savaşı hemen izleyen yıllarda Batı Almanya, ihracat bakımından, kapitalist devletler arasında sonuncuya yakın bir yerlerde olduğu halde, bugün, gene kapitalist dünyada, baştan ikinci gelmektedir.

A.B.D. nin durumu da İkinci Dünya Harbinden bu yana hayli değişmiştir. Savaş sona erdiği zaman Almanya, İtalya ve Japonya ağır bir yenilgiye, işgal altında kalmış bulunan Fransa yıkıma, İngiltere de büyük kayıplara uğramış durumdaydı. Amerika Birleşik Devletleri ise savaş boyunca zenginleşmişti. 1948 yılında kapitalist âlemin sanayi üretiminde Amerika'nın payı % 56,5, İngiltere'nin % 11,5, Batı Almanya'nın % 4, Fransanın % 4, Kanadanın % 3,5, İtalya'nın % 2, Japonya'nın % 1,5 idi.

O günden bu yana meydana gelen değişikliklerin sonucu olarak 1960 yılında durum şöyledir: dünya kapitalist sanayi üretiminde Amerika B. Devletlerinin payı % 47'ye düşmüş, altın rezervindeki payı ise % 74,5 tan % 43,9'a inmiştir. İngiltere ve Fransa'nın sanayi üretiminin dünya kapitalist sanayi üretimindeki payı 1960 yılında ancak % 14,3'e yükselebilmiş ve bu iki ülke sömürgelerini hemen tamamen kaybetmişlerdir. İkinci Dünya Harbinden yenik çıkan Almanya ve Japonya ise kapitalist dünya sanayi üretiminin yaklaşık olarak % 17'sini üretmektedirler. Bu oran, harpten önceki durumdan daha yüksektir. Amerika Birleşik Devletleri, kapitalist ekonomideki payı azalmakla birlikte, gene de modern emperyalizmin esas ekonomik ve askerî gücü olarak, ayaktadır.

★

Amerika Birleşik Devletlerinin ekonomik üstünlüğüne güvenerek bütün öteki kapitalist devletleri tamamen ya da kısmen peşine takıp sürükleme çabaları, harpten sonraki ilk yıllarda başarılı sonuçlar vermiş, Amerikan tekelleri kapitalist dünya pazarının büyük kesimi üzerinde egemenliklerini kurmuşlardır. Ama başta Fransa ve İngiltere, sonra kendilerini topladıkça Batı Almanya, İtalya, bu egemenliğe baş kaldırdılar. ABD., bu devletlerin kuvvetli rekabetiyle karşılaşmak durumunda kaldı ve bu da bu ülkelerin kapitalist tekelleri ve tekel gruları arasındaki pazar, ham madde kaynakları, nüfuz bölgeleri çatışmasını şiddetlendirdi.

★

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında kapitalist dünyanın genel durumu, çok kalın çizgilerle, böyle tanımlanabilir. Biz, böyle bir dünya içinde yaşıyoruz ve dünyayı saran fırtınalar böyle bir ortamda meydana geliyor. Olayları bu çerçeve içinde ele almak, gelişmeleri bu çerçeve içinde izlemek, yararlı olacaktır.

Sosyalist Literatürde Terimler - Kavramlar

Tarihi Materyalizm

Tarihi materyalizm, diyalektik yöntemin ve materyalist felsefenin toplumlar tarihine uygulanmasıdır. Tarihi materyalizm, sosyal evrimin genel kanunlarının bilimidir, toplumu tümü içinde inceler ve tümüne ait kanunları formülleştirir.

Biliyoruz ki, her toplum belirli bir toplum biçimine ulaşıncaya kadar çeşitli süreçlerden geçmiştir. Her toplumun bir geçmişi, bir tarihi vardır.

Gerçek anlamıyla tarih, insan toplumlarının bu değişmelerini incelediğine göre bu değişmeleri doğuran ve açıklayan nedenleri araştırmak da tarihin, materyalist tarih anlayışının konusudur.

Toplum olayları, doğal olaylara oranla çok daha karışık oldukları ve doğal olaylardaki gibi doğrudan doğruya görülebilen bir düzenlilik göstermedikleri için, incelenmeleri ve kanunlarının ortaya konması güç olmuştur. Ayrıca doğa olayları bir kendiliğindenlik içinde ve insan iradesinden bağımsız olarak devam ederler. Oysa, toplum olaylarında, bazı amaçlara yönelmiş insanların bilinçleri ve iradeleri ile hareket ettikleri görülür. Toplum olaylarının bu karışık görünüşleri, bu olaylara değgin çeşitli açıklayış biçimleri doğurmuştur.

Örneğin, idealist anlayışlara göre, olaylar, Tanrı ile, ilâhi hikmetle; v.b. açıklanır. Bu rahat bir yoldur. İnsanların elinde hiçbir şey yoktur. aTnrının iradesi herşeye hâkimdir.

Oysa tarih, insanların eseridir. İnsanlar, bilinçli olarak kendi kişisel amaçlarına ulaşmak için gösterdikleri çaba ile tarihi yaparlar. İnsanlar kendi iradelerine göre hareket ederler. Ama bütün insanların bu hareketleri her zaman aynı yönde olmaz, olmamıştır. Bu noktada, insanların hareketlerinin neden şu ya da bu yönde olduğunu araştırmak gerekeceği tabiidir. Evet, buradan yürüyerek, insandaki iradeyi, yani belirli bir yönde eyleme geçme istek ve kararını doğuran fikirdir sonucu elde edilir ve böylece «fikir-irade-hareket» sürecine varılır. Birçok kimseler, örneğin, Büyük Fransız Devrimini o zamanki devrimci ikirlerin ortaya çıkmış olması ile, yani, tarihi büyük adamların ve onların ikirlerinin meydana getirdiği görüşü ile açıklarlar. Fikrin rolüne elbette ki büyük bir önem vereceğiz. Ama fikri son neden olarak kabul etmek ve fikrin arkasında neler bulunduğunu araştırmamak ve bunları bilimsel bir şekilde incelememek yanlış bir tutumdur.

Diyelim ki, Büyük Fransız Devrimi'ni yaratan, zamanın devrimci fikirleri, büyük devrimci filozofların beyinlerinden doğan fikirlerdir. Bu durumda, o fikirlerin neden başka bir biçimde değil de oldukları gibi gelişmiş olduklarını araştırmak gerekmez mi? O alde, bize bu fikirleri veren nedenler, yani tarihi harekete getiren gerçek nedenler nelerdir?

İnsanların bilinçli hareketleri elbette ki beyinlerinden geçer. Ama, beyinde şu ya da bu biçimde fikirlerin yer alması, o beyni taşıyanın içinde bulunduğu ortamın koşullarına bağlıdır. burjuva kendileri böyle düşündükleri için işçi

İdealistler diyorlar ki, bir işİçi ya da bir ya da burjuvadırlar. Oysa, «insanların sosyal durumlarını belirleyen bilinçleri değil, bilinçlerini belirleyen kendi sosya durumlarıdır.» Sosyal durum, insanların herhangi bir toplumda, içinde yaşadıkları maddi hayat şartlarını ifade eder. Yani insanların düşüncelerini içinde bulundukları maddi hayat şartları biçimlendirir. Biliyoruz ki, insanlar sosyal durumlarına, maddi hayat şartlarına göre sınıflara ayrılırlar. Genel bir anlatımla üretim süresince hemen hemen aynı ekonomik koşullarda bulunanlar bir sınıf meydana getirirler. Maddi hayat şartları, sosyal fonksiyonu da içine almaktadır. Yani bir işçiyi, kapitalistten ayıran şey, sadece onun geçim düzeyi değildir; işçi, kapitalistin sahip olduğu üretim araçlarında çalışan, değer yaratan ve emeğinin ücreti ile geçinen bir kişi olarak, bir sınıf bilincine sahiptir. Düşünceleri de ait olduğu sınıın ürünüdür. Demek ki fikirlerin arkası da sınıflar vardır ve bu sınıflar sürekli olarak birbirleriyle çatışma halindedirler. Görüyoruz ki, tarihi yapan ve bütün tarih olaylarını açıklayan nedenler, sınıflar arasındaki mütadeledir. Demek ki, bir tarih olayını incelerken, birbirleriyle çatışan fikirlerden başlıyacağız, sonra bu fikirlerin temsil ettikleri sınıflara bakacağız, daha sonra da bu sınıflart doğuran ekonomik yapıyı doğru olarak saptamaya çalışacağız.

Toplumların ekonomik alt yapılartnın, üst yapı dediğimiz sosyal bilinç biçimlerini yarattığına daha önce de değinmiştik. Toplumların şu, ya da bu şekilde biçimlenmesi, bir raslantı değildir. Her toplumun kendine özgü bir üretim tarzı, yani temel yapısı ve bunun belirlediği bir üst yapıst vardır ki, bunlar bir bütün meydana getirirler. Buna, sosyal ve ekonomik formasyon diyoruz. İnsanlık tarihi, bu sosyal ve ekonomik formasyonların birbiri ardısıra zincirlemesine devamıdır. Böylece; son tahlilde, insanlık tarihi, üretici kuvvetlerin evrimile bağlıdır ve bu evrimin iç kanunları hep ayntdır. Sosyal evrim, insan bilincinden bağımsızıdır. Objektif kanunlara bağlı olarak gelişir, tarihi bir zorunluluğa bağlı bir süreçtir.

Materyalist tarihi zorunluluk teorisi, tarihi bir raslantı olgular yığınından ibaret görmez. Kaderciliğe, yani bilinçli eylemin önemini inkâr eden ve evrim üzerinde etki yaptlamıyacağını kabul eden görüşe de karşıdır.

Tarihi materyalizm, kaba ekonomik gerekirciliğe de uymaz; sosyal evrimin tek faktörü ekonomidir diyen; fikirlerin, teorilerin, siyasi kurumların vb. evrim sürecindeki rolünü kabul etmeyen, kaba ekonomik determinizme karşıdır.

Materyalist tarihi zorunluluk teorisi, tarihin objektif kanunlarının kendi kendilerine işledik-lerini, örneğin; her ne olursa olsun, kendiliklerinden kapitalizmi sosyalizme dönüştüreceklerini kabul etmez. Tarihi materyalizm, her ne olursa olsun, objektif kanunlar, bir çıkış yolu bulacaklardır derken; zaten zorunlu olan toplum değişiklikleri kendiliğinden meydana gelecektir, demek istemez; gene objektif kanunların ispat ettiğine göre, toplumun maddi şartlart o şekilde gelişecektir ki; çıkarları toplumun evrimi doğrultusu ile uygun düşen sınıflar, er-geç bir kuvvet olarak ortaya çıkacak ve mücadeleleri ile bu kanunların zaferini sağlayacaktır demek ister. Yani tarihi zorunluluk, üretim tarzı ve mülkiyet ilişkileri biçimlerine göre toplumların çeşitli biçimlerde sınıflara bölüneceği, bu stnıfların birbirleri ile mücadele haline geçmesi ve çıkarları bilinçleri, sınıfsal fikir ve teorileri toplumun evrimi ile denk düşen sınıfların bu evrim doğrultusunda, yani devrimci bir çaba göstererek tarihin bu objektif kanunlarınt başarıya ulaştıracağıdır. Yani kapitalist topluma özgü objektif kanunlar sonucunda, kapitalist toplumun çelişkileri gittikçe daha keskinleşeıektir. Bunun sonuru olarak da işçi sınıfı ve bütün emekçiler, kapitalizme karşı gittikçe kuvvetlenen bir mücadele yürüteekler ve sosyalizmi kuracaklardır.

Bu tarihi zorunluluk noktasından hareket ederek, sosyalizmin, kapitalizmin yerini alması, tarihi bir zorunluluktur, nastl olsa, sonunda kapitalizmin yerini, sosyalizm alacaktır, o halde mücadele gereksizdir diyenler de vardır. Bu oportünistlerin görüşüdür.

Tarihi materyalizmin ilkelerini, sosyal evrimin kanunlarını iyi bilmek, insanları kendilerinden bağımsız olarak hüküm süren objektif kanunların kölesi olmaktan kurtarır, ileriyi görmesine yardım eder ve kanunun işleyişine istediği yönü verebilmek için müdahalede bulunabilmesini, ayrıca sosyal evrimi htzlandıracak en doğru, en olumlu mücadele biçimini tâyin etmesini sağlar. Gerçi aşamalar atlanmaz, ama evrim hızlandırılabilir ve gereksiz fedakârlıklar vb. önlenir.

Kültür İhtilali ve Çin Halk Cumhuriyeti Tiyatrosundan iki Örnek

«Bir burjuva yazarı veya sanatçısı, proletaryayı değil, burjuvaziyi övecektir. Bir proleterya yazarı veya sanatçısı ise, burjuvaziyi değil, proleteryayı ve emekçi halkı övecektir. Bu iki yoldan başkası yoktur.

Bütün sosyalist ülkelerde olduğu gibi, Çin'li sanatçılar da bu iki yoldan birini seçmek zorunda kalınca, sanatın sınıfsal niteliğini ortaya koydular. İşçi sınıfı sanatçısının, salt sanatçı değil her şeyden önce devrimci olduğunu kavrayarak, Çin tiyatrosunda köklü değişiklikler yaptılar. Vereceğimiz iki örnek, Çin tiyatrosundaki kültür ihtilâlini açıklamaktadır.

KIRMIZI FENER — BİR İŞÇİ SINIFI DESTANI

Kırmızı Fener, devrimci modern Pekin operasından bir örnektir. İlk kez 1964 yazında, «Pekin Operasının Çağımızın Konuları Üzerine Ulusal Festivali» nde, Çin Pekin Opera Tiyatrosu tarafından sahneye konmuştur. Olay, 1940 larda, bir demiryolu işçisi ve parti üyesi olan Li Yu-No ailesinin mücadelesinin öyküsüdür. Li Yu-Ho partili bir devrimcidir ve onun benliğinde,, hayatını devrime adamış, bilinçli, disiplinli bir sosyalist sembolleşmiştir. Li Yu-ho'nun proleter savaşçı kişiliği üç önemli aşamada kurulmaktadır. Bunlardan birincisi, «Zorla Kurtuluş» sahnesidir. Bu sahnede, Li Yu-ho, Japon istilâcılarının ele geçirmek istedikleri gizli şifreyi zeki bir davranışla ve sükûnetle gizlemeyi başarır. İkincisi, «Ziyafette Hatoyama'yı Mathetme» sahnesidir. Hatoyama hain bir Japon subayıdır. Li, Hatoyama'nın yüzüne karşı, teslim olmayacaklarını söyler, dünya görüşlerinin ne kadar farklı olduğunu ortaya koyar. Üçüncüsü ve en önemlisi, Li Yu-ho'nun gururlu kişiliğini çizen, «İnfaz Yerinde Mücadele» sahnesidir. Bu sahne de, Pekin operasının özelliklerinden yararlanılarak, uzun şarkılarla, bir proleter savaşçının iç dünyası, devrimci kahramanlığı ve devrimci iyimserliği dile getirilir. Hapiste olmasına ve ölümle yüzyüze gelmesine rağmen, Li Yu-ho, Japonya'ya karşı savaşın yayıldığını görür ve «Yeni Çin bir sabah güneşi gibi doğacak, bayrağımız Çin semalarında dalgalanacaktır» diyerek ölür.

Piyesin ikinci karakteri, devrimci anayı temsil eden, büyük anadır. Büyük ana'nın kocası Li Yu-ho'nun ustasıdır ve 7 Şubat 1923 demiryolu işçileri grevinde canını vermiştir. O gün den beri Li Yu-ho ona öz anası gibi bakmıştır. Sınıf mücadelesinde pişen büyükana, serin kanlı, sağlam ve boyun eğmez bir proleter savaşçıdır.

Üçüncü karakter, Li Tieh-mei ise aynı grevde şehit olan bir başka devrimcinin kızıdır. Li Yu-ho onu evlât edinir. Li Tieh-mei hızla devrim dâvasına bağlanan bir insanı canlandırır. Sert ve karışık sınıf mücadelesi ortamında doğan ve büyüyen Li Tieh-mei, çok acı günler görür. Üveybabası tutuklanır, büyükanadan hayatının gerçek öyküsünü, ailenin üç nesli arasında akrabalık bağları olmadığını öğrenir. Düşmanın gözü önünde, gizli şifreyi yeni bir yere götürüp gizler. Çok sevdiği üveybabası ve büyükanasının kurşuna dizilmesine şahit olur. 17 yaşındaki Li Tieh-mei, devrimin bir parçası olmuş ve tam bir proleter gibi savaşmıştır.

Üç ayrı nesilden olan bu üç devrimcinin ilişkileri, proleterya'nın sınıfsal bağlılığını yansıtır. Üçü de ayrı ayrı ailelerden gelmiş, fakat bu ölüm kalım savaşında aynı dâva uğruna birleşmişlerdir. Parti üyelerinin işaretleştikleri kırmızı demiryolu feneri ise, devrimin sembolüdür.

Kırmızı Fener operası sahneye konmazdan önce, Çin sanatçılarını hayli uğraştırmış ve bu üç devrimci karakterin yaratılmasında, iki ayrı görüş çatışmıştır. 1963 yılında, Chiang Ching, Şanghay operasından Kırmızı Fenerin adaptasyonunu idareederken, operanın bu üç karakterinin ve özellikle parti üyesi Li Yu-ho'nun eserin temelini teşkil etmesi gerektiğini ileri sürmüştü. Ayrıca devrimci modern operalar yaratılırken, esas çabanın olumlu tipleri övmeye yönelmesini savunmuş, Li Yu-ho'nun yüceleştirilmesini istemiştir. Oysaki, sanatçılardan bir kısmı, Çin Kurtuluş Savaşına ihanet etmiş olan, Hatoyama'nın kişiliği üzerinde duruyorlar ve onun iç dünyasını yansıtmak istiyorlardı. Hatoyama'yı ihanete kadar götüren sebepler ne idi? Hatoyama'ya acımak gerekmez mi idi? Chiang Ching bu görüşlere kesinlikle karşı koydu ve operanın temel kişilerinin, Hatoyama gibi hainler değil, üç devrimci olduğunu kabul ettirdi.

Ondan sonraki mesele ise bu üç devrimciden hangisine daha çok önem verileceği idi. Karşı taraf üç nesle de aynı önemi verelim diyer ve operanın ilk yarısında büyükanayı, son yarısında ise gençkızı ön plâna çıkararak, Li Yu-ho'yu yardımcı bir karakter haline sokuyordu. Chiang Ching ise şöyle diyordu: «Li Yu-ho, tecrübeli, kendine güvenen, cesur ve partili bir devrimci olarak, eserin baş karakteri haline getirilmelidir. Örneğin, ilk sahnede, Li'nin ceketinin kolu ile yüzünü kapayarak, sinirli bir hava içinde çıkması ve «Kuzey ruzgârı karanlıkta hızla esiyor» şarkısını söylemesi yanlıştır. Bu sahne şüphe ve korku doludur. Partili bir devrimci, korkak bir tip gibi gösterilmektedir.»

Daha bu konu tartışılırken, bir başka anlaşmazlık da Li Yu-ho'nun şifreyi saklama sahnesinden çıkmıştı. Bir grup sanatçı bu olayın Li'nin ağzından anasına ve kızına anlatılmasını ileri sürüyorlardı. Oysa ki, Chiang buna da karşıydı. Bir kere, Li'nin bu davranışı bireyci ve kendine övgü düzercesine olacaktı. Gerçek devrimciler ise böyle şeylerden uzak kişilerdi. Ayrıca Li'nin gizli şifreyi saklama olayını en yakını bile olsa bir başkasına anlatması, devrimcinin parti çalışmalarındaki demir disipline aykırı bir şeydi.

Kısaca özetlediğimiz bu tartışmalardan sonra Chiang Ching, eserin her sahnesiyle uğraşmış ve görüşlerini kabul ettirerek, son sahneye kadar gelmişti. Bu sahnede üç nesil hapisane de buluşuyor ve Li ile büyükana kurşuna diziliyordu. Bu sahnede, işkence altında bile düşmana boyun eğmeyen yurtseverlerin bilinçleri en yüce biçimde temsil edilmeliydi. Seyirciler, devrimci heyecanla dolacak ve yurtseverlerin bayrağını elden ele geçirmek inancıyla birleşeceklerdi. Oysa ki karşı taraf bu sahneyi acıklı ve korkunç yapmak istiyordu. Büyükana ölürken, Tieh Mei'ye son defa yüzünü göreyim, diyor ve vuruluyor, Tieh Mei ise yapayalnız kalıyordu. Dağılmış bir aile, acıklı bir ölüm.. İşte Chiang bunlara gelemezdi. Devrimci halk uğruna ölüyorsa bu acıklı değil mutlu bir sahneydi. Ölümü, burjuva duygululuğundan ve yakınmasından kurtarmak gerekti. Li ve büyükana gülerek ve inanarak ölmeliydi.

Chiang sonunda Kırmızı Feneri en keskin devrimci tutuma sokabildi. Güçlü bir politik öz, sanatçıların yaratıcılığıyla birleşince, ortaya bir proleterya eseri çıktı. Kırmızı Fener, Çin Pekin Opera Tiyatrosunda, 300 kez oynanmıştır. Çin'in en beğenilen operalarındandır.

EFENDİLER UTANIN

Kulak verin
açız diyen
Kulak verin
muhtacız diyen
ve toprağın altında inleyen
insanlara

Kulak verin
Yüzlerce metre altında yerin
alın terine kömür tozu karışarak
hergün ölümle vuruşarak
çalışanlara

Bakın
yıkılan şu ocağın altından
akın-akın
sedyelere uzanmış ölüler gelir
Bu ölüler
insanın yüreğini deler gelir
Aç karnına uzanmış
ısınman için yanmış
beş çocuklu Çaycumalı Aliler gelir

Kulak verin
maden ocaklarına
Saygı duyun
onların haklarına
Efendiler
onlar
yıllardır
ezik yürek
kazma-kürek
ve kan tükürerek
kayaları yendiler
Onların benizleri
ölü bir kandil gibi sarıdır
Ve artık
ölü bir kandil gibi sararanların
insan gibi yaşamak haklarıdır.

ÇAĞLAR KIRÇAK

AKASYA AĞACI KÖYÜ

Akasya Ağacı Köyü, köysel bölgedeki sınıf çatışmalarını konu alan beş perdelik bir eserdir. Piyeste, köysel bölgedeki burjuvazi-proleterya çatışmaları ve 1940 toprak reformundan, 1962 yılına kadar, kapitalizm-sosyalizm mücadelesi incelenmektedir. Eserin temel sorusu şudur: Çin kapitalizme mi, yoksa sosyalizme mi gidiyor?

Piyes toprak reformunun heyecanlı günleriyle başlar. Fakir Köylüler Birliği, bölgenin en büyük toprak ağası Tsui'ye karşı kesin bir mücadele vermektedir. Halk, toprak reformunu gerçekleştirmiş, fakir ve azgelirli köylüler insanca yaşamaya kavuşmuştur. Diğer perdelerde, toprak reformundan sonra, köydeki yeni sınıflaşma ve kapitalizme sapmak isteyenlerin çabaları anlatılır. Örneğin, orta halli bir köylü, hasta karısı ve bir sürü çocuğuyla geçim sıkıntısı çeken fakir bir köylünün topraklarına göz dikmiştir. Kırlık arazide kapitalizmin kediliğinden gelişimi hızlanmış, yeni zengin köylüler ve zenginleşmek isteyen orta halli köylüler, her yerde belirmiştir. Öte yanda ise, birçok fakir köylü, üretim araçlarından yoksun; borç içinde ve topraklarını kiralayarak yaşamaktadırlar. Bu eğilim kontrol edilmez ise kutuplaşma gitgide büyüyecektir. İşte bu şartlar altında tarım kooperatifleri hareketi başlatılır. Akasya Ağacı Köyünde, Kuo Teyze ve diğer fakir köylüler yarı sosyalist bir tarım kooperatifi kurmakta öncülük ederler. Toprağını satıp, tarım işçisi olmaya niyetlenmiş fakir köylüler, kooperatife dört elle sarılırlar. Ve tarımsal kooperatifler gün geçtikçe güçlenir. Ama sınıf mücadelesi bitmemiştir. Toprak ağasının oğlu, Tsui Chih-Kua şehirden döner. O da devrimci görünmektedir. Ama bir yandan, tarım kooperatifleri için vaktin erken olduğunu iddia ederken, öte yandan da babasının ağa olarak anılmamasını istemektedir. Durmadan Kuo Teyzeyle tartışır. Babası öldüğüne göre artık ağalık diye birşey kalmamıştır. Ama aslında, baba Tsui son nefesine kadar ağa kalmış ve kaybettiği toprakları asla unutmamıştır. Tsui ailesinde, her sene toprak reformunun yapıldığı günde matem tutulur. Oğul Tsui, babasının vasiyetine uyarak, bir mezar taşı hazırlatmış ve taşın toprağa gömülü kısmına Tsui ailesinin eski toprak ve mülklerinin listesi kazılmıştır.

Akasya Ağacı Köyünde, herşeye rağmen kooperatif hareketi gelişir. Köylüler bütün kooperatifleri birleştirip, genel plânlamaya gitmeyi, suyu ve işgücünü daha yararlı kılmayı tasarlamaktadırlar. İşte bu sırada, Tsui yeni bir iddia ortaya atar. Traktörsüz kooperatif olmaz, der. Oysaki, köylüler, büyük makineleri olmadan da tarımsal kooperatifleri yaşatacaklarına, Çin'in özel şartlarının bunu gerektirdiğine inanırlar. Tsui'nin kooperatiflerin sayısını azaltmak köylüleri kooperatiflerden çıkartmak çabaları boşa gider. Hiçbirini başaramayınca, Kuo Teyzeye iftira ederek onu kötülemeye kalkarsa da, fakir ve azgelirli köylüler, herşeye göğüs gerer ve kırsal bölgede sosyalist yolu seçerler.

Piyes, halka oynanmadan önce, birkaç fabrika, köy ve ordu birliğinde gösterilmiş ve eleştiri süzgecinden geçmiştir. Çin sanatçılarının amacı, eserin sanki köylüler tarafından yazılmış ve oynanıyormuş gibi, halktan bir parça olmasıdır.

ANADOLU YAYINLARI

Georges COGNİOT — İLKÇAĞ MATERYALİZMİ
Türkçesi : Sevim BELLİ
YENİ ÇIKTI — 10 TL.

Jean Paul SARTRE — KÜBAYI ANLATIYOR
Türkçesi : Şahin ALPAY
— 12,50 TL.

Jean Jacques ROUSSEAU — İNSANLAR ARASINDAKİ EŞİTSİZLİĞİN KAYNAĞI
Türkçesi : Erdoğan BAŞAK
10 TL.

Gaston MARTİN — 1848 DEVRİMİ
Türkçesi : Sevim BELLİ
7,50 TL.

Andre BARJONET — EKONOMİ POLİTİK NEDİR ?
Türkçesi: Erdoğan BAŞAR
5 TL.

DAĞITIM : Anadolu Yayınları : P.K. 288
Bakanlıklar — ANKARA
Kemal KARATEKİN — İSTANBUL

İNCELEME

MUZAFFER ERDOST

Yüksek Buğday Fiatı Köy ve Şehir Emekcisinin Aleyhinedir

CUMHURİYET Halk Partisi Genel Sekreteri Sayın Bülent Ecevit, partisi adına yaptığı, 1968 bütçe tasarısı eleştirisinde, fazla buğday yenmesinin lüks olarak nitelenmesine karşı çıkarak, «Ekmek yemesin de ne yesin Türk vatandaşı?» diyerek, geniş halk kitlelerinin temel gıdasının ekmek olduğunu, yani ekmeği en çok tüketen kitlelerin «pasta» ve «pirzola» yiyemeyen kitleler olduğunu söyledi. Sayın Ecevit, birkaç gün sonra, partisinin Ankara İl Kongresinde yaptığı konuşmada, hem «toprak reformu» fikrini yenilemiş, hem de buğdaya yeniden zam yapılması gerektiğini söylemiştir. Bu üç görüş ve teklifi sıralıyalım:

1. **Ekmeği (buğdayı) en çok tüketen, et ve pasta bulamayan yoksul halk kitleleridir.**
2. **Toprak dağılımı, mutlaka bir toprak reformunu gerektirecek kadar eşitsizdir.**
3. **Buğday fiyatları ucuzdur, köylünün emeğinin karşılığını alabilmesi için, buğday fiyatlarını yeniden ayarlayıp arttırmak gerekir.**

Türkiye'de, buğday üretenler kimlerdir, satanlar kimlerdir ve kimler buğday tüketmektedir? Bunları tespit etmeden, buğday fiyatlarına yapılacak zamdan, genel olarak, hangi sınıfların müteessir olacağını anlamak mümkün olmayacaktır.

Şüphe yok ki, buğday fiyatlarında her artış, şehrin aleyhine, köyün lehine olacaktır. Ama, bu artışın köyün lehine olması, aynı zamanda geniş köylü kitlesinin lehine olması demek midir? Bu noktaların da araştırılması gerekir.

Türkiye, bölgeler itibariyle, birbirini sömüren iktisadî bir bünyeye sahiptir. Bir yanda, tarımın hâkim olduğu, diğer yanda sanayiin hâkim olduğu bölgeler vardır; ve bu, bölgeler arasında dengesizliği arttırmaktadır.

I. — BUĞDAY ÜRETMEYEN FAKAT TÜKETEN SINIFLAR

1960 sayımına göre, Türkiye'nin nüfusu 27.755.000 dir. Ekilen saha 15.305.000 hektar, buğday ekilen saha 7.700.000 hektar, üretilen buğday, 8.450.000 ton, hektar başına ortalama verim 1.097 kg., ve ihraç edilmediğine göre (ithal edilen buğday miktarını tesbit edemedik) nüfus başına düşen yani tüketilen buğday miktarı 300 kg. dır.

Tarım sayımına göre, Türkiye'de, gene bu yıllarda, 2.732.391 köylü ailesi vardır. «İki hektar ve daha fazla arazide mahsul yetiştiren veya en az 1 manda ineği, 2 inek ve 10 baş dişi davar besleyen aile» ye «çiftçi» dendiğine göre, 2.732.391 köylü ailesinin 2.322.391 ailesi çiftçidir ve bu çiftçi ailelerinin 929.420 ailesi toprak mahsulü yetiştirmekte, 1.345.255 ailesi toprak mahsulü ve hayvan yetiştirmekte, 47.761 ailesi ise sadece hayvan yetiştirmektedir.

Yani, hiç bir şeyi olmayan 410.000 yoksul köylü ailesi, üç-beş baş (ve belki daha fazla) hayvanı bulunduğu için çiftçi sayılan 47.716 çiftçi ailesi, hiç bir şekilde toprağa sahip değildir. Bunlar, yiyecekleri buğdayın hepsini satın almak zorundadırlar.

1965 sayımına göre, 2.527.800 çiftçi ailesinden (1963 sayımına göre 2.322.391 ailedir) 1 ilâ 20 dekar arasında toprağı işleyen (ki bunlar, sahip olunan, kiralanan veya hiç bir ücret ödemeden tutulan arazidir) 772.800 aile, 836.100 hektar toprağı işlemektedir. Yani her aileye ortalama 11 dekar toprak düşmektedir. Teorik olarak, 11 dekarın 4,6 dekarına buğday ekilmekte ve buradan ise 460 kg. buğday elde edilmektedir. Ortalama 5 nüfuslu ailede, 1.500 kg. buğday (un, bulgur, yarma vs.) tüketildiğine göre 772.800 çiftçi ailesi, buğday ihtiyacının üçte ikisini pazardan satın alarak karşılamak zorundadır.

Türkiye'de, 1960 sayımına göre, nüfusun 8.859.731'i il ve ilçelerde, 18.895.089'u ise bucak ve köylerde oturmaktadır.

15 ve daha yukarı yaşlardaki faal nüfusun 12.993.245'i iktisadi faaliyette bulunmaktadır. Bunun 9.696.535'i tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Biz, bu kesimin, buğday tüketicisi olarak durumunu, köylü aileleri içinde, yukarda açıkladık.

Tarım ve hayvancılık dışında kalan 2.619.874 faal kişinin:

a) 40.954'ü ormancılık, avcılık, balıkçılık v.s. işlerinde,

b) 1.514.395'i maden ve taş çıkartma, imalât sanayii, inşaat sanayii, elektrik, su, gaz, nakliye, ambarlama, muhaberat işlerinde,

c) 403.764'ü ticaret (48.978'i toptan, 354.786'sı perakende), banka, sigorta, gayrimenkul satışları işlerinde,

d) 660.759'u meslekleri olmayan, bilinmeyen işlerde, çeşitli kademelerde çalışmaktadır.

Bunların:

a) 107.360'ı işveren, b) 792.199'u kendi hesabına çalışan, c) 125.799'u ailede ücretsiz çalışan, d) 1.785.355'i ücretli çalışandır.

Her bir faal nüfus, nüfus orantısına göre, 2,6 katı bir nüfusu temsil etmektedir. Dolayısiyle, yukarda belirtilen her faal nüfus, 2,6 katı nüfus hesabiyle buğday tüketmektedir ve tarım dışında, buğday tüketenlerin büyük bir kısımını, emekçi ve memur olan ücretliler teşkil etmektedir.

Yani, buğday satın alan kitleler şöyledir:

TARIM VE HAYVANCILIK ALANINDA:

(1) 410.000 yoksul köylü ailesi, ihtiyacı olan buğdayın tamamını,

(2) 47.716 çeftçi ailesi, ihtiyacı olan buğdayın tamamını,

(3) 772.800 çiftçi ailesi, buğday ihtiyacının üçte ikisini satın almaktadır.

TARIM VE HAYVANCILIK DIŞINDA İSE:

(4) 107.360 işverenin temsil ettiği 2,6 katı nüfus, buğday ihtiyacının tamamını

(5) 792.199 kendi hesabına çalışan (zanaatçı, esnaf, berber, kasap, vs.) faal nüfusun temsil ettiği 2,6 katı nüfus, buğday ihtiyacının tamamını,

(6) 1.785.335 ücretlinin (tarım dışındaki emekçi, v s.) temsil ettiği 2,6 katı nüfus, buğday ihtiyacının tamamını satın almak zorundadır.

Görülüyor ki, kendine yeten toprağı olan veya çok toprağı olan çiftçi ailesi (bunlar kapitalist ve toprak ağası sınıfıdır) ve 107.360 işveren (bunlar kapitalist sınıftır) ile 792.199 kendi hesabına çalışan (bunlar nitelikleri itibariyle üretim araçlarına sahip oldukları için kapitalist, kendileri çalıştıkları için emekçi sayılırlar) insanın dışında, buğdayı satın alan en kalabalık unsurlar, köyde yoksul köylü, topraksız çiftçi, az topraklı çiftçi, şehirde ise emekçi ve memurdur.

II. — BUĞDAY SATAN SINIFLAR:

Şimdi buğdayı satan sınıfları, yani köy ve şehir emekçisinin buğdayı kimden satın aldığını tesbit edelim:

(1) 1965 sayımına göre, 1 ilâ 20 dekar arasında toprak işleyen 772.800 aile, ortalama, 460 kg. buğday üretmekte ve bu buğday, ailenin ortalama buğday ihtiyacının üçte birini karşılamaktadır.

(2) 21 ilâ 50 dekar arasında toprak işleyen 797.400 aile, ortalama 35 dekar toprak işlemekte ve bunun 16 dekarına buğday ekerek, 1.600 kg. buğday üretmekte, ve bu buğday ancak kendi ailesinin ihtiyacını karşılamaktadır.

(3) 50 ilâ 100 dekar arasında toprak işleyen 552.000 çiftçi ailesi, 4.011.960 hektar toprak işlemekte, bunun 1/2,6 sına buğday ekerek 1.600.000 ton buğday üretmekte, 825.000 tonunu kendi tüketimine ayırdıktan sonra, 775.000 tonunu satmaktadır. Her ailenin sattığı ortalama buğday miktarı 1,5 ton civarındadır.

(4) 100 ilâ 200 dekar arasında 3.756.900 hektar toprak işlemekte ve yukardaki hesaplara göre, ortalama, her aile 4,3 ton buğday satmaktadır.

(5) 200 ilâ 500 dekar arasında toprak işleyen 199.200 çiftçi ailesi 4.825.500 hektar toprak işlemekte ve yukardaki hesaba göre, ortalama, her aile, 47,9 ton buğday satmaktadır.

III. — ZAM YAPILDIĞI TAKDİRDE, KİM ZARAR GÖRECEK, KİM YARARLANACAK?

Buğdaya on kuruşluk bir zam yapıldığı takdirde, satacak kadar buğday üreten kitleler bundan yararlanacak, buğdayı satın alarak tüketen kitleler zarar görecektir. Buğday satan, köylü olduğuna göre, buğday fiyatlarının yükselmesinden faydalanacak da köylüler olacaktır. Fakat, zamdan sağlanacak fazla, köylüler arasında ne şekilde dağılacaktır? Mesele buradadır. Bizim çıkardığımız sonuçlara göre, önemli miktarda buğday satan köylüler, ister kapitalist nitelikte olsun, ister feodal nitelikte olsun, toprak ağalarıdır, köy ve şehir emekçisinin zam için ödediği fazlalar, toprak ağasının elinde toplanacaktır. Şöyle ki:

(1) 107.360 işveren, temsil ettiği 2,6 katı her nüfus için yılda 30 lira fazla ödeyecektir.

(2) 792.199 kendi işinde çalışan iş sahibi, temsil ettiği 2,6 katı her nüfus için yılda 30 lira fazla ödeyecektir.

(3) 1.785.335 ücertli, temsil ettiği 2,6 katı her nüfus için yılda 30 lira fazla ödeyecektir.

(4) 510.000 yoksul köylü ailesi, nüfus başına yılda 30 lira fazla ödeyecektir.

(5) 47.176 çiftçi ailesi, nüfus başına yılda 30 lira fazla ödeyecektir.

(6) 772.800 çiftçi ailesi, nüfus başına yılda 20 lira fazla ödeyecektir.

(7) 797.400 çiftçi ailesi, bu zamdan ne zarar ve ne de fayda görecektir.

(8) 552.000 çiftçi ailesinin eline, yılda aile başına 150 lira olmak üzere, 77.500.000 lira fazla geçecektir.

(9) 259.800 çiftçi aoilesinin eline, yılda aile başına 430 olmak üzere 111.030.000 lira fazla geçecektir.

(10) 199.200 çiftçi ailesinin eline, yılda aile başına 1.290 lira olmak üzere, 257.820 lira fazla geçecektir.

(11) 38.400 çiftçi ailesinin eline, yılda aile başına 4.790 lira olmak üzere, 185.600.000 lira fazla geçecektir.

Görülüyor ki, buğdaya yapılacak zammın önemli bir kısmı, köy ve şehir emekçisinden alınacak ve büyük topraklara sahip çiftçi ailesine verilecektir. Buğday zammı, köy ve şehir emekçisi aleyhine, yoksul halk kitleleri aleyhine; fakat feodal ağa ve kapitalist toprak işletmecisi lehine bir durum yaratacaktır.

IV. — BÖLGELER ARASINDA DENGESİZLİK

Cumhuriyet'in önemli konularından biri, bölgeler arası sosyal ve iktisadî dengesizliktir. Son yıllarda, bu konu, daha aktüel bir değer kazanmıştır.

Anadolu'nun Doğu bölgesi, bu bakımdan önemle üzerinde durulmaya değer bir konudur.

Türkiye, dokuz tarım bölgesine ayrılmaktadır ve bunlardan KUZEYDOĞU (Ağrı, Artvin, Erzincan, Kars), GÜNEYDOĞU (Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Urfa, Van), ORTADOĞU (Adıyaman, Amasya, Elâzığ, Malatya, Sivas, Tokat, Tunceli) adı verilen üç tarım bölgesi, tarım yönünden «doğu» bölgesini teşkil etmektedir.

1960 sayımına göre, bu üç bölgenin toplam nüfusu 6.257.425'dir ve 1960'dan 1965'e kadar ortalama nüfus artışına oranla, bu bölgenin nüfusu 7.250.000'e varmaktadır.

1965 sayımına göre: Kuzeydoğu bölgesinde 331.050 ton, Güneydoğu bölgesinde 747.524 ton, Ortadoğu bölgesinde 900.637 ton olmak üzere, 1.879.211 ton buğday üretilmektedir.

Bu bölgede, ortalama, yılda 2.175.000 ton buğday tüketilmekte, yani Doğu bölgesi, kendi tüketimi için, tahminen 296.000 ton buğdayı, diğer bölgelerden satın almak zorunda kalmaktadır.

Buğdayın kilosuna 10 kuruşluk bir zam yapıldığı takdirde, Doğu bölgesi, zam dolayısiyle, 2.960.000 liralık bölgedışı bir fazla ödeme yapmak zorunda kalacaktır.

V. SONUÇLAR

Buğdaya zam yapılması:

1) Bölgelerarası dengesizliği arttıracaktır.

2) 410.000 yoksul köylü ailesi, 47.716 topraksız çiftçi ailesi vardır. Bunun yanısıra, 21.600 aile, toplam 3.810.960 hektar toprağa, 772.800 aile ise 836.100 hektar toprağa sahiptir. Toprak dağılımı bu kadar büyük farklılık gösteren bir ülkede, buğdaya yapılacak zammın bizzat köy emekçisine ulaşabilmesi mümkün olmayacaktır.

Buğdaya yapılacak zammın, bizzat köy emekçisine, buğdayı üreten geniş köylü kitlesine ulaşabilmesi, ancak toprak dağılımındaki büyük eşitsizliği gidermekle, gerçek bir toprak reformu yapmakla mümkündür. Toprak reformu yapılmadan, buğdaya zam yapmak, köy ve şehir emekçisinin zararınadır, bundan faydalanacak olan feodal ağa ve kapitalist tarım işletmecisidir.

DEVRİMCİ GÖREV

Mustafa GÜRKAN

Çağımızın evrensel gerçeği, temel çelişkisi şudur: Bir yanda bir avuç işbirlikçi dışında, tüm ezilen halklar, öte yanda onları ezen, sömüren emperyalist uluslar... Dolayısiyle devrim, az gelişmiş ülkelere dönüktür.

Emperyalizmin dışarıya ihraç ettiği sınıfsal çelişkisi, kendi içine tekrar ithal edilmedikçe, emperyalizmin yok olması söz konusu olamaz. Hiç şüphemiz olmasın, yeryüzünde devrimi en son gerçekleştirecek ülke, ABD. olacaktır.

Elbette ülkelerimizde gerçekleştireceğimiz ulusal demokratik devrimlerin, yani kurtuluş savaşlarımızın stratejisini ve metodunu ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Ulusal kurtuluş savaşları adı üzerinde olduğu gibi, tüm ulusal güçlerle yürütülür ve ancak bu antifeodal, anti-emperyalist ulusal güçlerin işbirliğiyle zafere ulaşır.

Sosyalistlerin bu dönemde görevleri, kavganın öncüsü olmak veya olabilmek için, her türlü çabayı göstermektir. Bu ise, mücadele ânında en akıllı, en gözü pek döğüşçüler olarak kitlelerin inancını sağlamak, desteğini kazanmakla mümkündür.

Sosyalist eylem, örgütleme ve bilinçlendirme esasına dayanmalıdır ve bunun yanında ulusal güçler için birleştirici, sürükleyici bir niteliği olmalıdır. Hiçbir zaman, üç veya beş daha fazla oy kazanmak için tâviz verilmemeli, oportinizme sapılmamalıdır. Ve sonra, bu yanlış davranışların telâşı içinde, hele hele sekterizme yönelmek, tümden tutarsız bir hareket olacaktır.

Yukarıda dediğimiz gibi, eylemin gayesi, anti-emperyalist kavga içerisinde, sınıf bilinci olmalıdır. «ABD. ve işbirlikçileri Türkiye'ye silâhlı müdahale ihtimalini göze alamaz.» gibi bir düşünce var sayılarak, eylem yürütülmemelidir.

Unutmayalım ki bu, madalyonun ters yüzünde, «ABD. ve işbirlikçileri bize istediklerimizi yapabilene veya onları müdahale ettirecek bir âna kadar, müsaade ederler.» Var sayımı yapmaktadır. Yanlıştır bu. Ve bizi oportünizme götürür. Yanlıştır, çünkü: Türkiye'nin inkâr edilemiyecek yüksek potansiyeli ve fevkalâde jeopolitik durumu, ABD. için her ihtimali göze almağa değer.

Meseleyi en basit haliyle ortaya koyarsak: Hâkim çelişme, ABD. ile TÜRK HALKI arasındadır. Çelişmenin sürecimizde hâkim tarafı, emperyalizm ise de bu süreç, devrim lehine işlemektedir. Öyleyse görevimiz, çelişmeyi keskinleştirerek süreçi hızlandırmak olmalıdır. Bunun yolu; ilk ve müşterek düşmanın, emperyalizm olduğunu, bunu anlamıyan veya bu hususta hâlâ tereddütler içinde bulunan, sosyalistler dışındaki milli güçlere anlatmakla mümkündür. Bu suretle, hem ulusal dayanışma sağlanacak, hem de tarihi bir görev başarılacaktır.

Gelişmenin yapabileceği sıçrama ise; «milli demokratik devrim» sıçramasıdır. Batı toplumları için kapitalizm ne kadar zorunlu bir aşama ise, milli demokratik devrim de, az gelişmiş ülkeler için, sosyalizm yolu da o kadar zorunlu bir aşamadtr.

Şayet, «milli demokratik devrim» döneminde sosyalistler, çıkışta türlü nedenlerle öncü değilseler bile, yukarıda söylediğimiz gibi, mücadelenin en gözü pek, en akıllı mücahitleri olarak döğüşürlerse, elbette ki harekâtın liderliğini olağan olarak devralacaklardır. 20. yüzyılın ikinci yarısında, ulusal kurtuluş savaşlartnın değişmez kaderi olacaktır sosyalizm...

Metod meselesine gelince, biz şartlanmış oy mekanizmasıyla devrimci bir yönetimin iktidarı devralacağına inanmıyoruz. Fakat devrimin gerçekleşmesi için, bu mekanizmayı belirli bir ölçüde kırmış niceliksel yoğunlaşmanın varlığını da en önemli ön şart olarak sayıyoruz. Tabii bunun sonra, niteliksel bir değer kazanması şartiyle.

Elbette bütün bu söylediklerimize kendini aşkın bir yerden devrimci, şüphe ile bakılabilir. Doğru devrimci, stratejiyi çizmek için, Türkiyemizin şartlarını bilmek zorundayız. Biz, olanakların ve bilgilerin bize verebildiği kadarıyla bazı değerlendirmeler yaptık. İnanıyoruz ki; bugüne kadar, bu konuda söylenenler şayet bilimsel bir Türkiye araştırmasının verileri ile kanıtlanmazsa ve ısrarla tekrarı yönüne gidilirse, tartışma olmaktan çıkar. Açanları da, yapanları da pişman eden sol gevezelik, denir böylesine. Şayet Türkiyemizin şartları belirlenirse ve bundan sonra bu şartları değerlendirirken, kullanacağımız pusula, gerçekten sosyalizm olacak ise, biz bu pusulanın bu şartları değerlendirirken yanılmıyacağına yürekten inanıyoruz. Şunu iyice bilmeliyiz, günümüzde bilimsel Türkiye araştırmasına, her zamankinden daha çok muhtaç durumdayız.

Bir de sorun var: Anti-emperyalist toprak işleyen 259.800 çiftçi ailesi, plâtform içersinde, değerlendirmeler yapılırken, burjuva demokratik alışkanlıkla sorunlara sınıfsal açıdan değil, partiler açısından bakılıyor. Örneğin, emekçiler ve sosyalist aydınlar ile ara tabakaların yapacağı bir işbirliği, TİP ile CHP işbirliği olarak görülüyor. Bu yanlıştır. TİP, mutlaka Türk sosyalistlerinin biricik siyasi partisidir. Ama Türk sosyalizminin tek temsilcisi değildir... CHP. ise, ara tabakaların temsilcisi, ortanın solu ekibi partisine tamamen hâkim değildir. CHP. içinde, kuvvetli bir durumda bulunan ağa mütegallibe temsilcileri üzüntüyle söyliyelim, mevcuttur.

Hem bir şey sormak isterim, ne demek oluyor, bu burjuva demokratik alışkanlık?. Bir sınıfın temsilciliğini illâ da bir partide aramak? Bir parti, bir sınıfı temsil ettiğini söyliyebilir. Fakat bunun gerçekliğini ancak o partinin eylemi belirler. Örneğin, Kûba'da, devrimden önce Kûba Komünist Partisinin durumu. Herhalde Kûba emekçilerinin gerçek temsilcisi, Kûba Komünist Partisi değil, Fidel Castro'nun komünist dahi olmayan gerillalarıydı. Çünkü sosyalist devrim çizgisine en uygun düşen işi, o komünist olmayan gerillalar yapıyordu.

Sözün kısası: yeni insanlar geliyor, yeni şeyler isteyecekler. Bize düşen görev, sosyalizmin ışığı altında, Türkiyemizin şartlarını araştırmak, bulup gün ışığına çıkarmaktır. Sonra...

Sonra, büyük (Çhe) nin dediği gibi: «Her devrimci, devrim yapmak zorundadır» öyleyse, sol gevezeliğe paydos. Görev hazırlığı için, görev başına...

TÜRK SOLU — Haftalık Gazete ★ Sahibi Şerif Tekben ★ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Vahap Erdoğdu ★ Teknik Yönetim: Ahmet Say, Bora Gözen ★ İdare yeri ve abone adresi: Babıâli Cad. No. 31 İstanbul Tel: 27 39 61 ★ Ankara Temsilciliği: Meşrutiyet Cad. Altın Han No. 17 ★ Dizgi ve baskı: Son Telgraf Matbaası, İstanbul. Tel.: 27 54 12 ★ İstanbul dağıtımı: Fuat Büte, Tel.: 27 89 49 ★ Ankara dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi ★ Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özşişman, İzmir, Anadolu dağıtımı: Sabri Özakar, İstanbul Tel.: 27 23 68 ★ Yıllık abonesi: Yurt için: 20 TL. Avrupa uçak: 60 TL., Amerika uçak: 150 TL. İlân santimi 20 TL. Yayın ilânları yüzde elli indirimlidir.